

Előszó

Családtörténettel komolyan foglalkozni hosszú ideig nem volt szándékomban. A családi hagyományokat erősen őrizte édesapám és Imre nagybátyám. Tőlük, mint biztosat hallottam a sók-szelőcei család eredetéről: a család a főnemes és nem a köznemes Kosztolányi családhoz tartozik. Előneve nem csupán Nemeskosztolányi, hanem mellette még alsó és felsőkamenici arról a három faluról, ahol a család ősi birtokai voltak. Innét került el a sók-szelőcei családnak az őse oly esztendőben, amikor ragályos betegség (pestis) pusztított. Ennek az ősnek a szülei a betegséget megkapták és meg is haltak benne. De amikor megbetegedtek, a család egyik szolgája a kisgyermeket, aki a sók-szelőcei ág őse lett, átadta egy vágkirályfai csizmadialegéynek okmányokkal együtt. Ezzel akarták a szülők a gyermek életét biztosítani. Ami sikerült is, mert a legény elvitte falujába és így megmentette a gyermek életét.

Bizonyos idő elteltével Vágkirályfán megjelent nála az egyik családtag, aki a gyermekkel átadott írásokat kérte, hogy a gyerek jogainak érvényt szerezzen. A gyermek gondviselője kiadta jóhiszeműleg az írásokat, de a rokon többet nem jelentkezett, a gyermek ott maradt Vágkirályfán s ez lett aztán őse a sók-szelőcei ágnek.

E családi hagyomány komoly adatokkal alátámasztható. A 17 és 18. században igen sok pestisjárvány pusztított, amelyet a törökök hoztak be. E járványok egyikéről van szó, amely valószínűleg az 1700-as évek elején lehetett. A felsőkamenici vagy a nemeskosztolányi halotti anyakönyvekben kell keresni azt a Kosztolányi családot, ahol a férj és feleség egyidőben haltak meg és akiknek volt egy fiúgyermekük. Hihetőleg fiatal házaspár volt.

Ezt az előadott tényt megerősíti az „alsó és felsőkamenici” előnév használata. A család a nemeskosztolányi előnevet részesítette előnyben. Az alsó és felsőkamenici név használat Kosztolányi Mórícnál fordul elő az ismert adatok alapján. Ez arra mutat, hogy ennek a névnek az ismerete csak olyannál fordul elő, aki a közelebbi viszonyokkal ismerős volt.

Különösnek tűnik fel a csizmadialegény szerepe. Ez pedig megmagyarázható azzal, hogy Felsőkamencen messze földön híres csizmadiák voltak. Távoli vidékről jöttek oda, hogy elsajátítsák ezt a mesterséget.

A sók-szelőcei és a nemeskosztolányi ág összetartozását bizonyítja Árpád öcsém, aki az 1920-as években Tatatóvároson járt életében először. Az utcán egy előtte ismeretlen kereskedő üzlete előtt megszólította őt e szavakkal: „Bocsánatot kérek, az úr nem Kosztolányi?” Oly nagy volt a hasonlóság közte és Kosztolányi Dezső író közt, erről ismert rá.

Bars vármegye monográfiájában két kép van. Az egyik báró Kosztolányi László képe. Ez a kép és édesapám egymásra hasonlítanak, a vonások azonosak. A másik kép Bars vármegye milléneumi küldöttségét ábrázolja, amelyen Kosztolányi István látható. Ennek arca azonos édesapám arcával.

Az 1940-es évek végén lent jártam Tolnában Tolnán, ahol még élt egy Kosztolányi Mihály nevű családtag, aki a kitagadott Ferenc utódja volt (1730-60) s ebből az ágból származott Kosztolányi Dezső is. Ő őri a család egyetlen elszakadt ágának nemesi igazolását. Ezeket az okmányokat átadta nekem betekintésre. Egészen meglepődtem, amikor találkoztam vele. Mintha Imre nagybátyámat láttam volna magam előtt: arcában, lelki magatartásában, beszédmodorában teljesen azonos volt vele, csupán erősebben hajlott volt az orra. Pedig közös ős csak 300 éve lehetett. Ennyire megmaradtak a családi vonások.

A sók-szelőcei anyakönyvekben az 1760-as években már két Kosztolányi család van, amelyeknek a közös őse nem élt a faluban, ez Vágkirályfán keresendő. A rokonságnak ez a tudata megvolt a családban, mert Imre nagybátyám elbeszélése szerint még átjártak Sókszelőcéről Vágkirályfára búcsúik alkalmából s ott a rokonokat látogatták meg. Tehát sók-szelőcei Kosztolányiak úgy jöttek oda a 18. század közepén, mégpedig Vágkirályfáról. Vágkirályfának azonban anyakönyve csak 1884 óta van, mert addig filia volt. Valószínűleg Vágselyéhez tartozhatott, ahol az anyakönyvek 1693 óta vannak meg. Ha nem ide, akkor Galántához tartozhatott, ahol az anyakönyvek 1691 óta vannak meg. Tehát ezt az őst e két helyen lehet keresni s ez lehet az a gyerek, akit a csizmadialegényre biztak a szülei. Mivel okmányai eltűntek, hiábavaló volt minden erőlködése, hogy szülei örökébe lépjen. Ennek következménye volt, hogy teljesen elszegényedett ő és utódai s mint teljesen szegény emberek éltek távol az ősi családi fészektől. Azonban erősen őrizték származásuk hagyományát.

Amikor az 1940-es évek elején mindenkinek kellett igazolnia, hogy nincs családjában zsidó, akkor jutottam hozzá az alkalomhoz, hogy a sók-szelőcei anyakönyvekből megszereztem az összes Kosztolányi adatait, akik ott valaha is éltek. Itt az anyakönyvvezetés 1745-ben kezdődött. De még ekkor sem érdekelt különösebben a családtörténet. Amikor azonban 1945-ben új rendszer jött, amely szakított a multtal és megtagadta az ezeréves történelmet, felébredt bennem a kíváncsiság, hogy mi van a családi hagyomány és a meglévő adatok közt, s miképp lehet okmányilag is igazolni a közös eredetet. A szelőcei anyakönyvi adatok alapján összeállítottam a családfát, amely kettős családot tüntetett fel a kezdet kezdetén. Először ezt a két családot összekapcsoló őst kellett keresni, ami legnagyobb valószínűség mellett Vágkirályfán található meg. Azután pedig ezt a kész ágazatot be kell kapcsolni a nemeskosztolányi Kosztolányi család családfájába.

Az 1950-es évek elején levéltári kutatást végeztem az Országos Levéltárban, ahol a Kosztolányi család levéltárát őrzik illetőleg azokat az okmányokat, amelyek a nemcsényi és perlepi birtokokra vonatkoznak. Ezeket lemásoltam, sőt néhányról mikrofotogrammot is készítettem. Ezek azonban geneológiai szempontból keveset nyújtanak. Nem tudom, mi lett a család nemeskosztolányi levéltárával, amelyben mintegy 1000 okmányt őriztek.

Átnéztem ezenkívül Budapest plébániáinak anyakönyveit, jártam az esztergomi és kalocsai főegyházmegyék levéltárában, ahol csak válogatottan végeztem anyakönyvi kutatást. Csak azokat az anyakönyveket kértem, ahol tudtommal voltak Kosztolányiak. De ezek az anyakönyvek Esztergomban csak 1895-re, Kalocsán 1825-re mennek vissza. Az itt szerzett adatokat ki kell egészíteni az illető plébániákon, hogy teljesek legyenek. Ez mutatja, hogy a család szétszóródott, régebben valószínűleg szerepet játszott benne az öröklés, újabban a szétszórta még jobban szétszóródtak, sőt 1945 óta még az ősi helyen sem maradhettek meg, mert a birtokot elvették tőlük, amelyet pedig mindez ideig igen gondosan őriztek.

Vannak ezen kívül köznemes Kosztolányiak is, így Kosztolányi Márton, aki 1704-ben kapott nemességet és Érsekújvárbán lakott, ott bíró is volt legalább kétszer. Bár nem tartom kizártnak, hogy ezek is az ősi család tagjai, akik elfelejtették, vagy nem tudták már igazolni nemességüket s így inkább új nemességet szereztek.

Találhatók még Kosztolányiak ott is, ahol kutatást nem végeztem, így Pest környékén Dabason és Alsónémedin, ugyancsak vannak Miskolcon. Ezeknek összefüggése még ismeretlen előttem.

De vannak olyan Kosztolányiak is, akik magyarosították e névre, jöllehet a név védett név volt. Ilyen Kann Gyula, egy érsekújvári és egy soproni, aki felvette ezt a nevet. Ezek egyáltalán nem tartoznak a családhoz.

Családi adatok találhatóak Nagy Iván: Magyarországi családok és Kempelen Béla: Magyar nemesi családok könyvében és Szerémi-Brényi: Majthényiak és a Felvidék c. könyvében. Kempelen könyvében található a család legteljesebb családfája, amely azonban legalábbis nem teljes.

Igy nem szerepel bennük a Tolnai ág őse Ferenc, akit apja kitagadott, mert katolikussá lett. Vannak benne családtagok, ahol megáll s nem megy tovább a család. Ezek az ágak lesznek azok, ahová bekapcsolhatókká válhatnak a Bars, Nyitra, Pozsony, Komárom megyék Kosztolányi családjai, akik a Vág és Nyitra völgyében lévő falvakban telepedtek le az ősi fészkek elhagyása után.

A rendelkezésemre álló adatokat foglalom össze ebben az írásban s mellékelem a családfákat. Itt a legteljesebb a nemeskosztolányi családfa, amelyet kiegészíték egy-két helyen, így a tolnai ággal. Utána jön a sókszelőcei ág, amelyet anyakönyvi adatok alapján állítottam egybe s utána a többi csonkán, szintén anyakönyvi adatok alapján. Ahol lehet, ott az egyes tagokról más adatokat is közlök. Ha akad majd az utódok között, akit érdekel a családtörténet, ezek az adatok kiindulásul szolgálhatnak a teljesebb családtörténethez.

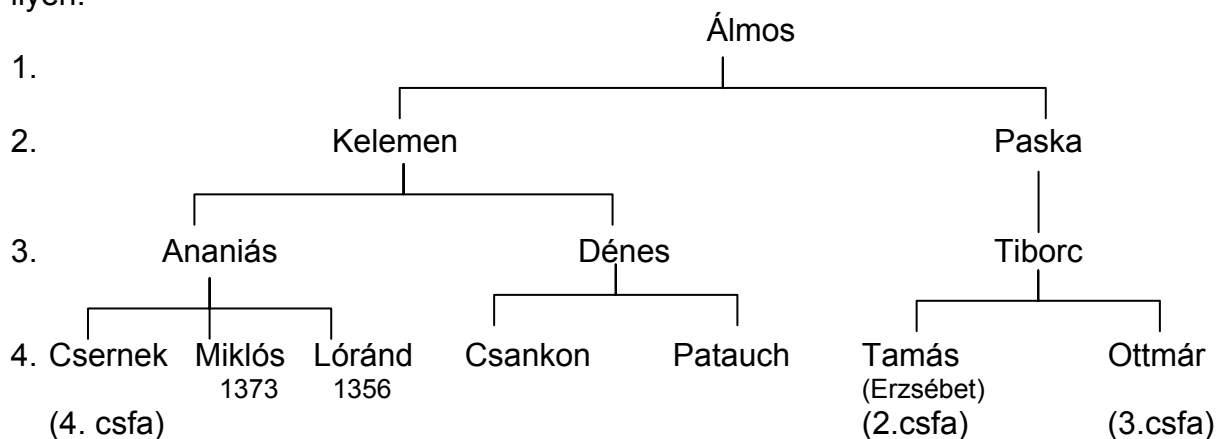
Budapest, 1975. június 15.

Dr. Kosztolányi István
az újszövetség tanára a
Hittudományi Akadémián

Bajvívás

A Kosztolányi család névről ismert legrégebbi ősei Kelemen és Paska, akik a 14. században éltek; mert Paska Saskő várnagya volt 1362-ben. Kelemennek két fia volt Ananiás és Dénes. Ananiás fiai voltak Csernek, Miklós és Lóránd (1356), míg Dénestől származott Csankon és Patauch. Kelemen leszármazottjait csak Csernek vonalán tartja nyilván a család.

Paskának fia volt Tiborc, azé Tamás és Ottmár. (Tamás vonala az 1800-as évek elején kihalt, míg Ottmár vonala a 15. században megszűnt Miklósban (1481), aki Ottmár szépunokája volt. Miklós apja Mihály és ennek testvére György, más néven Polycarpus (1430-1489), akinek szintén nem ismerjük leszármazóit). A családfa tehát ilyen:

1. családfa

Kelemen és Paska unokái közt valamilyen ellentét merülhetett fel, vagy valamilyen véletlen szerencsétlenség történt, amennyiben Paska unokája, Tamás megölte Kelemen unokáját Patauchot. Ennek kapcsán Dénes fia, Csankon birtokba vette Felkosztolányt. Amikor Tamás felesége, Erzsébet a maga és (János, István, Péter és Seba) gyermekei nevében megbízottja, Zumur által tiltakozott ez ellen Pál kuriai bírónál, ez megkérdézi Csankont minő joggal foglalta el a birtokot.

Erre Csankon beküldte Miklós nádor kiváltság-levelét, amely előadja, hogy a nádor ítélete alapján, mint előkelő, vagyonos embernek párviadalt kellett vívnia Tamással. A párviadalt Budán tartották meg a nádor és előkelő udvari emberek jelenlétében. Ki volt ez a nádor, nem tudjuk, mert Nagy Lajosnak három Miklós keresztnévű nádora volt (Gilétfi Miklós 1342-1356, Kont Miklós 1356-1367, Garai Miklós 1375-1385). Szerémi (A Majthényiak és a Felvidék) 1347-re teszi a dátumot. Míg Bars vármegye monografiája 1377-et olvas (335.old). Az okmány évszámában ugyanis a tízes szám olvashatatlan.

A teljes fegyverzetben lóháton történt bajvívásban Csankon, illetve a helyette vívó bajnok földre terítette Tamást és meg akarta ölni. Azonban a bajvívásban résztvevő urak, mint István erdélyi vajda és szolnoki ispán, Lőrinc tárnokmester, Tamás volt erdélyi vajda, Pál királynői tárnokmester s mások ezt megakadályozták. A két fél pedig a nádor előtt kibékült egymással s akkor Tiborc fia, Tamás megegyezett Csankonnal, akinek Felkosztolány nevű birtokát átengedte, mintegy vérdíjjul Patauch halála miatt. Itt istenítéletről van szó, ahol a párbajnak kellett eldönteni, ki a felelős Patauch haláláért. Ez ellen azonban Erzsébet asszony, Tamás felesége tiltakozott, mert a birtok felett csak ő rendelkezhetik lévén az parafernális birtok. A tiltakozást megbízásából Zumur (ügyvéd) nyújtotta be az igazoló iratokkal együtt. Pál comes, Nagy Lajos kuriai bírója elfogadta a tiltakozást, mert Tamásnak nem volt joga átadni a birtokot és így Csankon

birtokfoglalása jogtalan. A bírói ítélet nemcsak megsemmisítette az örökbeadást, hanem még a következőket is elrendelte: a birtokból ki kell hasítani a fiúi negyedrészt, az így megmaradt birtokot pedig öt részre kell osztani: ebből egy rész Erzsébet asszonyé, három rész a három fiúé és az ötödik rész Tamásnak jut. A Tamásnak jutó rész meg kell becsülni és a megbecsült áron váltsa vissza azt Csankontól.

Az okirat kijelölte az ítélet végrehajtásával megbízott személyeket, akik aztán a végrehajtást a zobori konvent tanúságával igazolják. A konvent által készített jegyzőkönyvet Vízkereszt ünnepéig be kell mutatniok. Az ünnepen a bíró előtt megjelent Csankon és Zumur, akik jelentették, hogy a szomszédok és ismerősök jelenlétében megtörtént a birtok visszaadása. Ezen jelen voltak a zobori konvent részéről Chivel fia Miklós és János szerzetes pap.

A birtok árát négy fél pensa bécsi dénárban állapították meg s Csankon a helyszínen megkapta Zumurtól a neki járó összeget, amelyen a visszaváltás történt.

A bécsi fél pensa 233.890 gramm arannyal egyenlő, amelyből 400-480 dénárt készítettek, tehát a négy fél pensa 1600-1920 bécsi dénárnak felel meg. A 14. sz. pénzügyei majdnem kiismerhetetlenek, így pl. 1330 táján Magyarországon működő pápai tizedszedők 35 fajta hazai és külföldi pénznemről szólnak. A helyzetet még az teszi bonyolultabbá, hogy még a hazai dénárok sem voltak egyformák, s különbség volt az esztergomi, bánság, budai, vagy kassai dénárok között.

A nyilvánosság előtt

Az itt közölt három családja tagjai közül először Mihály szerepel tanúként, mert 1379-ben Jakab szepesi gróf és országbíró megidézte az előtte folyó Bossányi perben. Bossányi Lőrinc fiát, Jánost megtámadták és megverték. A tettesek Bossányi Iván fiai, András és János voltak. A per az egész vidék nemességét mozgósította s tanúként szerepelt. Mihályon kívül szerepelt még Kosztolányi Ivánka fia, István, de ezt egyéb adatok híján nem lehet elhelyezni a geneológiában. (A Bossányi levéltárból idézi Szerémi: Id.mű 91. old.)

Mintegy száz évig semmi sem történik. Amikor azonban a Divéky-ek Chavajo (Csávoj) birtoka Novák közelében gazdát cserél, mint szomszédos birtokost megemlíti Jacobas de Koztholant. A család geneológiájában szintén nem szerepel. (Szerémi: Id.mű 494 old.)

1480-ban Kosztolányi István fiai: Miklós és Bálint pereskedtek Bajmóc várában lakó Onophriusokkal, de hogy mi volt a per tárgya, nem tudjuk. Az említettek Csernek ágán a 7-8. nemzedékben szerepelnek. (Szerémi: Id.mű 500 old.)

Preznolchy (Praznóczy) Péter emberei által Majthényi Gergely bisztricsényi erdejéből tölgyfákat kivágatott és azokat elhordatta. Ez abban az időben igen gyakori eset volt. Az ügy kivizsgálására Bars megye alispánja, Nagy Luchei Balázs Kosztolányi Mihály szolgabíró és Kosztolányi István esküdtet küldte ki. (Ugyanez az István tanúként szerepelt 1482-ben a turóci konvent előtt ahol Pongárcz István özvegye ünnepélyes osztást tesz gyermekei közt. (Szerémi: Id. mű 511 old.) A Perznolchy perben tanúként szerepel Kosztolányi Pál. A tanúk azt vallják, hogy felfegyverzett szolgák szekerekkel mentek az erdőbe tölgyfát kivágni. Az oszlányi bíró egyenesen erdőpusztításról beszél. (Szerémi: Id. mű 527 old.)

Sokat szerepel Kosztolányi Mihály, aki szolgabíró volt és György-Polikárpnak fivére, aki Mátyás királynak (1458-90) titkára lévén, bizonyos tekintélyt is kölcsönözhetett fivérének. Mihály első említése 1461. április 25-én kelt királyi parancsban szerepel, amelyet a zobori konventhez intézett Kosztolányi Mihály panasza ügyében. A panasz öt pontban van összefoglalva:

1. 1461 böjtjében a panaszos kiküldte embereit Kosztolán határában lévő erdejébe, hogy vágjanak fát. Ekkor megjelentek „Gregorius de Maytha residens in Keselekew” (Majthényi Gergely) szolgálai. Egyik emberét megsebesítették, a többit megverték, szekereit 4 ökörrel és 4 lóval együtt a kesselőkői várba hajtották.
2. Majthényi március 12-én szolgálait és zsoldos katonáit az ő birtokára küldte: Kamenecre és Lyhothara s onnét zabot, hüvelyeseket, lencsét, szénát és 3 tehenet vittek el.
3. Ugyanekkor Majthényi bisztricsényi jobbágycsoportja a panasztevő egyik kamenici jobbágycsoportját, amikor Oszlányból hazatérőben volt „in via publica”, tehát az országúton, elfogták és elvették gabonáját, aminek értéke 2 forint.
4. Az összes bisztricsényi jobbágycsoport, akik közül kilencet név szerint felsorol, a panaszos Kosztolánban lévő Csernahora nevű erdejébe mentek, ennek egy részét kivágták, az ottani vízben halásztak, ráadásul a vizet töltéssel a bisztricsényi határba terelték.
5. Az előző év december 7-én, Szent Ambrus napján Majthényi nováki és bisztricsényi jobbágycsoportjai uruk rendelkezésére felgyűjtették Kosztolán határában lévő erdejét. Az általuk okozott kár 1000 arany forintra tehető.

A király kiküldte a konventet királyi emberekkel, hogy idézzék meg Majthényi Gergelyt és szolgálait, rendeljék mindannyiukat 32-ted napra a királyi személynek elé.

Ez a per szokásos határvillongási perek egyike, mert a birtokhatárok nem voltak jól megjelölve. Nagyon sok ilyen per van, melyek néha még évszázadokig is eltartottak.

Volt egy ilyen per, amely az 1500-as évek második felében kezdődött és csak az 1800-as évek elején ért véget.

A jelen esetben is ilyen bizonytalan hovatarozásról lehetett szó. Ezt megerősíti, hogy Mihály Lehotát saját birtokának vallja, jóllehet Keseleőkeökhöz tartozott. Sok esetben a tulajdonos tudtán kívül történtek az erőszakoskodások, de neki kellett felelnie jobbágysai és tisztjei helyett is.

Mihály Nemeskosztolányban lakott, mely szomszédos volt Majthényi Gergely birtokaihoz, elsősorban Novákhoz, ehhez a kiváltságos mezővároshoz. Így a két tulajdonos tudta nélkül is előfordulhattak viszályok anélkül, hogy köztük a viszony elmérgesedett volna. Ezt bizonyítja, hogy a két család közt a villongás után is jó maradt a viszony. A közeli nyitrai megyei Cigel falut együtt bírta a két perlekedő, sőt később a király mindkettőt közös misszióval bízta meg.

A perrel kapcsolatos kihallgatásokkal a király a zabori konventet bízta meg, amelynek vezetője Miklós prépost volt, Majthényi Gergelynek a fivére. Ebből is látszik, hogy nagy gondot fordítottak a békés elintézésre. (Szerémi : Id.mű 474-476 old.)

A két peres fél tíz évvel később együtt szerepel. Mátyás király 1471. Augusztus 26-án levelet intézett Nyitra és Bars megyék alispánjaihoz és szolgabíráihoz, amelyben tudtul adja, hogy Majthényi Gergelynek és Zsigmondnak, Zorárd turóci prépostnak (Gergely fia), valamint Kosztolányi Mihálynak meghagyta, hogy számára a turócme gyei Thvrol hegyen erősséget (castellum) építsenek. Erre azért volt szüksége a királynak, mert ebben az időben lázadást szerveztek ellene, csak kilenc vármegye maradt hozzá hűséges és ezek vezetőit felszólítja, hogy a nevezett négy személyt ne akadályozzák megbízatásukban. (Szerémi: Id. mű 462 old.).

Mátyás király 1474-ben szent Jakab napján, amikor Trencsénben tartózkodott, Majthényi Gergelynek adományozta Zuk és Zavar birtokát. Ezt ugyan Zsigmond királytól már zálogban birtokolta azon a jogon, hogy 1100 aranyat adott kölcsön a mindig pénzsűkében lévő Zsigmond királynak s most örökjogon „titulo novae donationis” neki adta. A beiktatási jegyzőkönyvet 1475. január 31-i keltezéssel a turóci konvent állította ki s itt királyi emberként szerepelt Kosztolányi Mihály Baskafalvi Dénessel, Divéki Istvánnal és Jókuthi Györggyel.

Az adományozás következtében Zavarra vonatkozólag vita támadt a (Divék) Újfalussiakkal, mert Újfalussi Zsigmond szintén adott 500 aranyat kölcsön Zsigmond királynak s ennek fedezésére is a zavari birtok szolgált.

Majthényi Gergely ugyanis azonnal beiktatta magát, mert öt fia közül hárommal: Zsigmonddal, Zorárd turóci préposttal és Ráfaellel, valamint a turóci konvent egyik tagjával megjelent s így „brevi manu nemine contradicente” megtörtént a beiktatás. Zsigmond fia pedig azonnal letelepedett Zavaron s eleinte zavari Majthényinak, később csak Zavarinak nevezette magát. Ez az ág 1573-ban kihalt.

Ez ellen a beiktatás ellen azonban Divékújfalussi János fia, Boldizsár óvást emelt a nyitrai káptalan előtt, mert jogaiban sértve érezte magát s egyharmadban magának követelte a birtokot és erőszakkal elfoglalta azt. Erre viszont a Majthényiek idézték őt a király elé. Közben megállapodtak abban, ha a Majthényiek felmutatják az 1435-i királyi zálog- és beiktató levelet s abban ott van a nevük, meghagyják a birtok felében. Ezt az egyezséget elfogadtatták a felekkel a fogott bírák (arbiter): Kosztolányi Mihály, Szilágyi András baccalaureus, Patvaróci Péter, Bucsáni Osvát, Baskafalvi Dénes, Hindy Balázs és Simon zavari plébános.

A felek 1476. január 7-én megjelentek a turóci konvent előtt, ahol előadták, hogy a fogott bírák közbenjárásával megállapodtak abban hogy a legközelebbi vasárnap a mise után összegyűlnek Nemeskosztolányban Kosztolányi Mihály kuriájában s ott felmutatják az említett adománylevelet. Az ügy végleges elintézése 1477-ben történt a nyitrai káptalan előtt. (Szerémi: Id. mű 465-469 old.)

A Majthényiek új birtokot szereztek Lypnyk-en. A turóci konvent azonban tudatja, hogy Majthényi Ráfael beiktatása nem sikerült, mert Majosházi Albert ellentmondott. A felek ezután megjelentek a konvent előtt s az ügy elintézését 12 választott bíróra bízták s ezek közt szerepel megint Kosztolányi Mihály. Az ügy most nem Lypnykre, hanem ezzel kapcsolódva Pozga falura vonatkozott, mely Turóc megyében van. (Szerémi: Id. mű 599-600 old.)

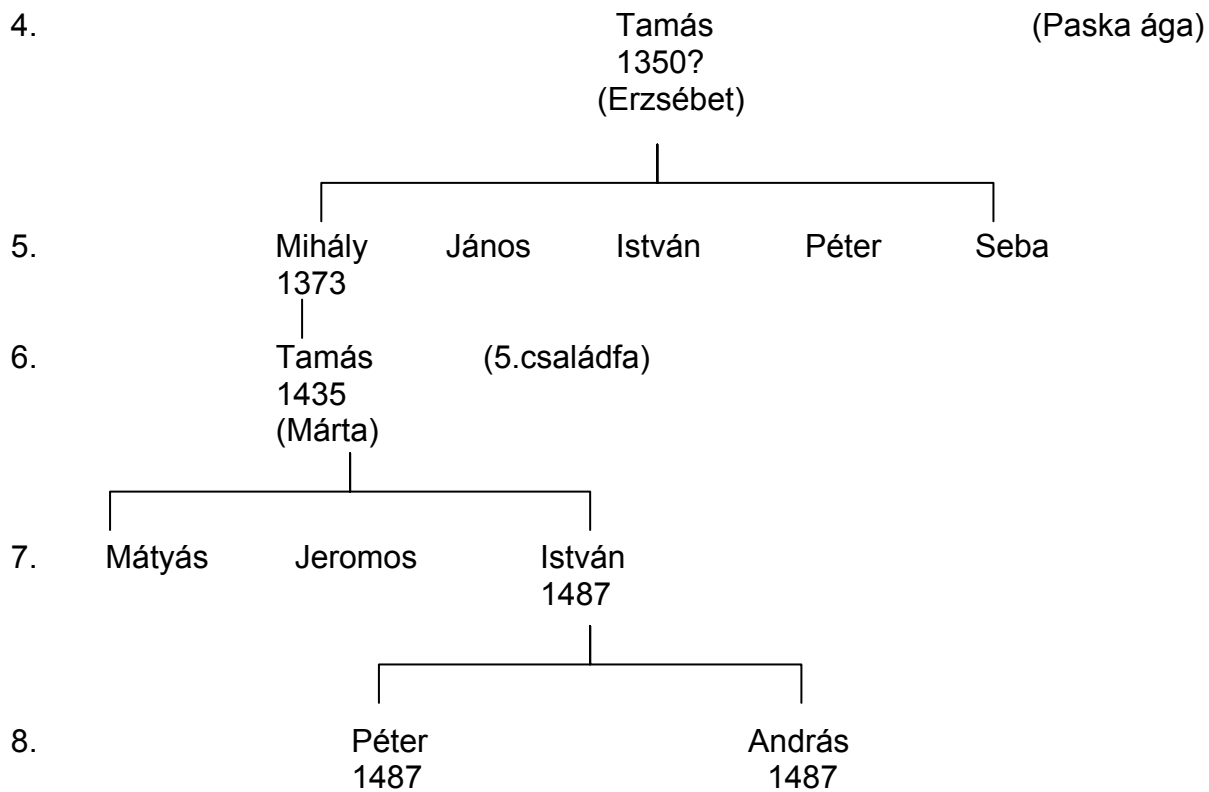
Kosztolányi Mihály utolsó említése 1491-ben történik, amikor a turóci konvent tudtul adja, hogy Kosztolányi Pál fia Mihály bejelentette, hogy magára vállalja nemes Margit asszony, valamint nemes Magdolnának, Thasi Ambrus feleségének terheit s Majthényi Ráfael iránti hálából átadja Ráfaelnek Felső-Suthec, Podluzanky, vagy más néven Kys Apon, Felső Elephant és Lieszkon lévő birtokainak felét, megszakadás esetén azonban fenntartja az örökösödési jogot. Margit és Magdolna Mihály leányai voltak. A hála oka valószínűleg az volt, hogy a két utolsó falu zálogban volt s ennek a kiváltását vállalta magára Ráfael azzal, hogy a kiváltott birtok felét visszaadja Mihálynak. Úgy látszik, ezek a falvak szolgáltak leányai ellátására is. (Szerémi: Id. mű 549 és 646 old.)

A vagyonszerzés

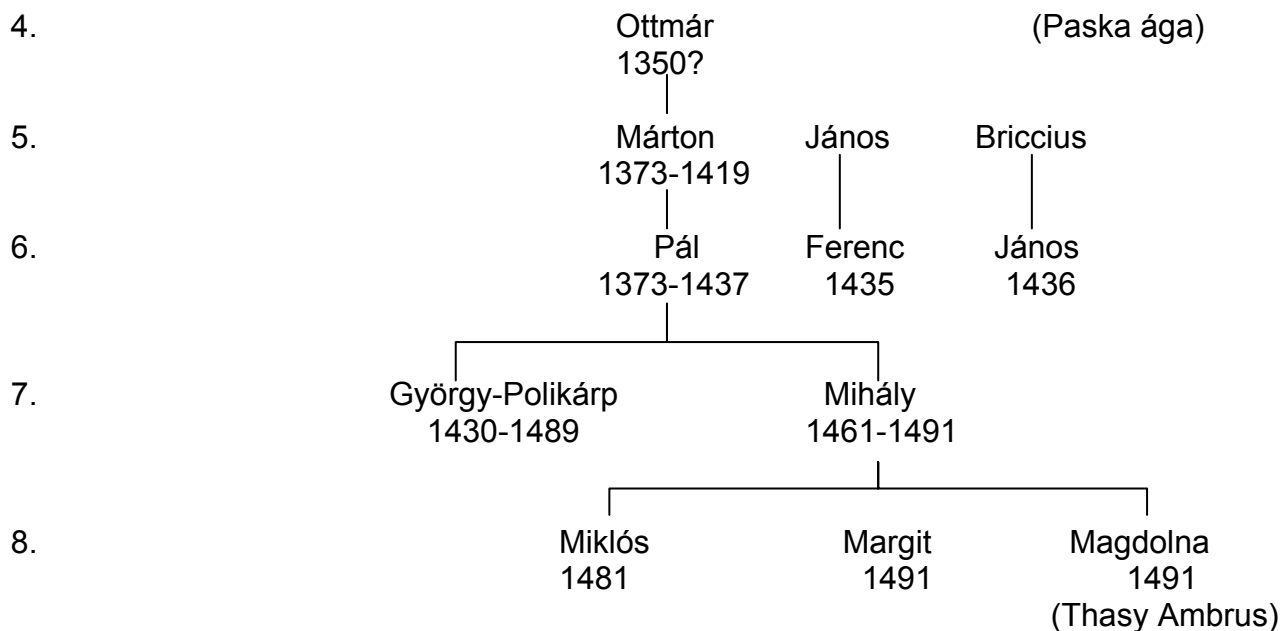
A Kosztolányi család megjelenése a 14. sz. közepén abban az időben történt, amikor a földbirtok a rokonság családja közt az elrendeződés tárgyát képezte s mintegy száz évig tartott, vagyis Nagy Lajos király uralkodásának kezdetétől Mátyás király haláláig. Ezt mutatja az első adat, mikor hárman osztoznak 1356-ban Kont Miklós nádortól kiállított oklevél szerint, mégpedig Csankon (Dénes fia), Lóránd (Ananiás fia) és István (Csernek fia). Itt az osztozkodás tárgya a Kelemen birtokában lévő földek voltak, mert nem vesznek benne részt Paska leszármazottjai. Valószínűleg ekkor már nem élt Csernek sem, mert helyette fia István szerepel.

A Kelemen és Paska birtokok közt vitás lehetett a határ, az egyes birtokrészek hovatartozása, ami vitákat eredményezhetett. Talán ilyen rokonok közti vitának lehetett az áldozata Patauch (Dénes fia), akinek a halálát állítólag Tamás (Tiborc fia) okozta. A másodfokú unokatestvérek ügye Miklós nádor elé került, amint ezt az előzőkből láttuk. Hogy a jövőben a zavarokat elkerüljék és a birtokok határait pontosan ismerjék, határjáró levelet kapott Csankon 1361-ben Bebek István országbírótól. Ilyen határjárás emlékét őrizte meg Arany János a Hamis tanú című költeményében, ahol a tanuknak esküt kellett tenniük a birtok határait illetőleg. Az ilyen tanukat az öreg emberek közül választották, akik a határt jól ismerték. A határjárásnál homo regius szerepelt, a királynak megbízott embere, aki a közeli hiteshely szerzetes vagy kanonok tagjaival bejárta a határt és erről jegyzőkönyvet vettek fel. Ilyenkor természetesen mások is érdeklődtek, talán érdekelve is voltak. Nem egyszer előfordult, hogy miután megállapították a határokat, a jelenlévő tizenévesekből néhányat elkaptak és alaposan elfenekelték őket. Ezek még késő öregkorukban is emlékeztek, hogy hol kapták le őket tíz körmükről s meg tudták mutatni a határ pontos vonulását. Ekkor még nem volt kataszter, nem volt térképezés. Az ilyen határjáró okmányokat a családi levéltárban őrizték s mikor a birtok gazdát cserélt, akkor a hozzátartozó okmányok is gazdát cseréltek. A családi levéltárak legtöbb okmánya a birtokokra vonatkozik s csak melleleg találunk bennük személyekre vonatkozó adatokat.

Úgy látszik, még mindig maradt kétes hely. Most Nagy Lajos király adott ki határjáró levelet 1373-ban Miklós (Ananiás fia), István (Csernek fia) és Márton (Ottmár fia) számára. Ennél már mindkét ág volt érdekelve.

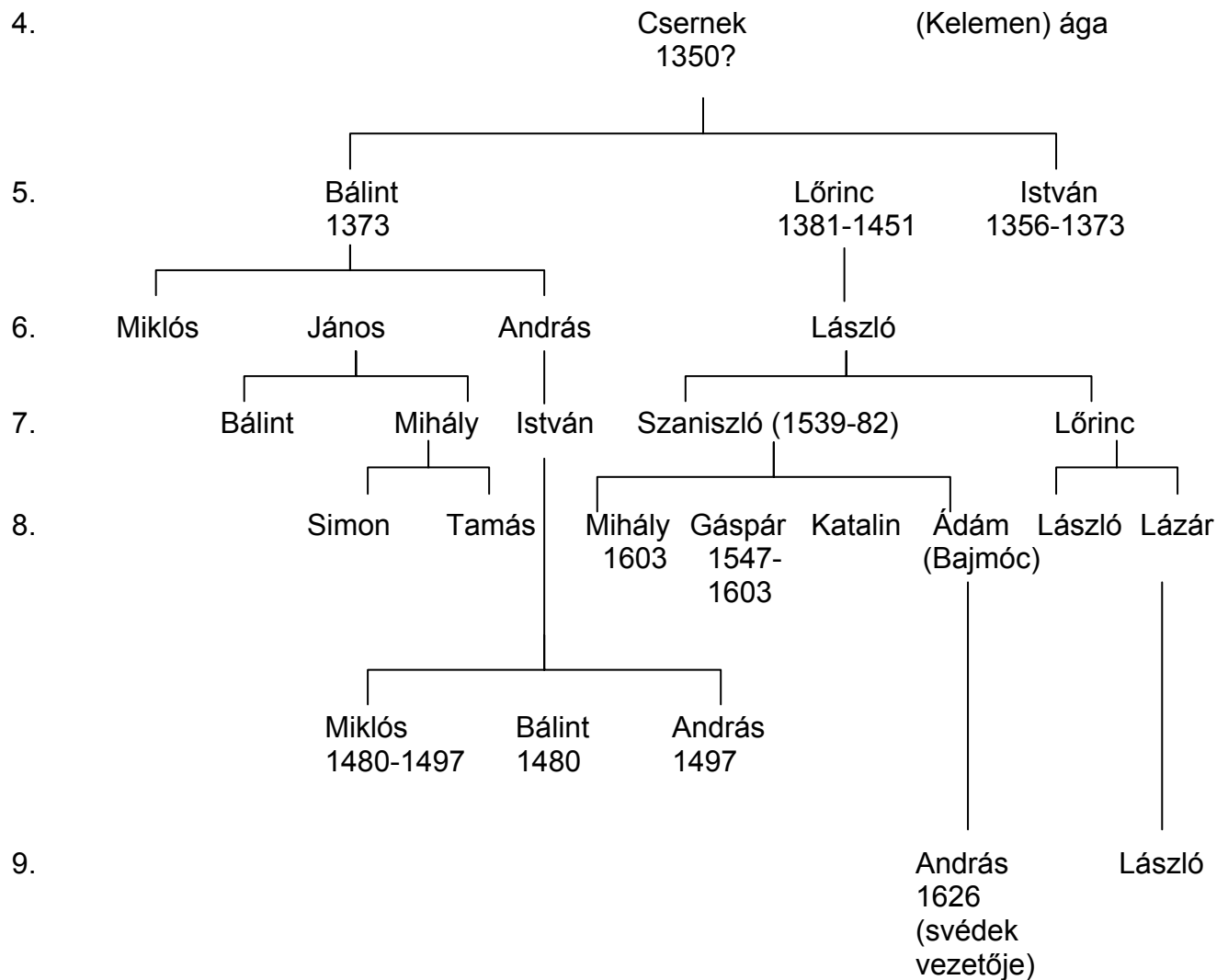

2. család

3. család

Ezzel a királyi rendezéssel, úgy látszik, nyugalom állott be, mert semmiféle vitáról a családon belül nem tudunk. Mintegy 60 év a munka éve, amikor a család növekszik is:

4. család

Igyekszenek a birtokot növelni a család gyarapodásával. A család 1435-ben adománylevelet kap Zsigmond királytól Báthory István országbíró által. A család alább felsorolt tagjai bevezetést nyertek az al- és felkosztolányi, valamint a szomszédos két újlehotai (Nyitra m.) birtokba. A Paska ágból szerepelnek: Pál (Márton fia), Ferenc (János fia) és János (Briccius fia) /E két utóbbit nem lehet beilleszteni rokonsági fokuk ismeretlensége miatt./ A Kelemen-ágból bevezetést nyertek: László és Lázár (Lőrinc fiai), László (Lázár fia), András (Bálint fia), Bálint és Mihály (János fiai), Simon és Tamás (Mihály fiai), tehát összesen tizenegyen. Ezeknek az elhelyezése főleg a Paska ágon nehéz. Nem lehet tudni, hogy a felsorolt apák testvérek, vagy unokatestvérek voltak-e, ezenkívül a családtól közzétett geneológia nem teljes, amit mutat az, hogy az okmányban szereplő neveket nem mind találjuk meg.

Talán Kosztolányi György-Polikárpnak lehet tulajdonítani, hogy Mátyás királytól 1487-ben határjáró levelet kapnak Kisfalud alias Kisbisztricsény, Alsóelőlóc, Nemes- és Felsőkosztolányra, valamint Tremnyiste föld közötti birtokra. Ezek a falvak mind szomszédosak a meglévő birtokkal. Érdekes, hogy először szerepel Nemeskosztolány.

Az adományozottak: Péter és András (István fiai), Mihály (Pál fia) a Paska ágból és Miklós (Bálint fia) a Kelemen ágból. Összesen négyen.

Mátyás király külön adománylevelet ad Kosztolányi Pál (1373-1437) fiainak: Györgynek, aki a király titkára és Mihálynak. (Moson m. rég. Egl. Lt. Turul 1913, 40. old.) Ez a birtok az ország nyugati részén lehetett s innét származhatnak a Kosztoláncziak, amely név a Kosztolányi név német elírásából keletkezhetett, amennyiben az "Y"-t "Z"-nek olvasták, mert a németben e két betű írása hasonló.

Georgius Polycarpus

Külön helyet foglal el a Kosztolányi család történetében Kosztolányi Pál fia, György, az előbb említett Mihálynak a testvére. Nemeskosztolányban született 1430 táján, amint ezt Fraknoi Vilmos: Mátyás király magyar diplomatái c. tanulmányában megállapítja (Bp. 1900) és ahol 4-16 oldalon foglalkozik Kosztolányi György működésével. Fraknoinak ezt a tanulmányát követjük életének leírásában.

György következetesen Georgius-Polycarpusnak nevezi magát s IV. Szixtus bullájából tudjuk, hogy Kosztolányi volt a neve, mert az egyházi adományozási bullában Georgius Polycarpus de Kostolannak nevezi őt. Nemesi eredetét pedig ugyancsak ez a pápa igazolja, amikor a pápának egy másik bullája, amelyet Kosztolányi Miklós esztergomi klerikushoz intézett, azt mondja róla, hogy György-Polikárp unokaöccse és nemes származású. A Polycarpus nevet humanista szokásból veszi fel.

1453-ban találkozunk vele először Ferrara városában, ahol a veronai Guarino humanista iskoláját látogatta. Zrednai Vitéz János ide küldte tanulni unokaöccsét, Csezmicei Jánost, akiből Janus Pannonius név alatt világhírű költő lett is egy bizonyos Simont, akinek nevén kívül egyebet sorsáról nem tudunk. Ezeknek volt György tanuló társuk, sőt Simont oktatta is. Azt azonban nem tudjuk, hogy ekkor már mint tanár szerepelt az iskolában, vagy pedig előrehaladottabb tanulóként adott kezdőknek leckét.

Ebben az esztendőben levelet írt Ferrarából a nagyváradi püspöknek, hogy Simonnak Vergiliust magyarázza. Simon szorgalmas tanulmányaiban s reméli, hogy tudós férfi lesz belőle. Janus Pannoniusról pedig így ír: „Jánosod felől pedig tanácsosabb hallgatnom, mint röviden írnom. Az ő szerencsés alkotású elméjénél nagyobb, jelesebbet a természet nem szülhetett”.

Különben ez a Simon volt az, aki pár hónappal előbbi levelében tolmácsolta a váradi püspöknek György háláját: „Tudd meg, hogy György-Polikárp az isteni jótéteményekért, amikkel elhalmoztad, örök háláját fejezi ki méltóságodnak. Ismételni szokta: hogy ha teljes élete egész szolgálatát egyedül néked szentelné is, ezzel sem róhatná le azt, amivel néked tartozik”. Mindkét levél szövege a müncheni könyvtár 8482 sz-15. századból való papírkódexében van meg.

György éveket töltött Ferrarában, ahol olasz ifjakat is tanított. Ezek közül kiválik Piccolomini Ferenc. Ez Piccolomini Enea Silvio sienai püspök, császári kancellár, a későbbi II. Pius pápa unokaöccse volt, aki III. Pius név alatt maga is pápa lett, de csak egy hónapig volt pápa (1503. szeptember 22 – október 18-ig.) Ezen az ismeretségen alapszik az a levél, amit György-Polykár Enea Silvionak írt 1455-ben s felajánlja neki szolgálatait. Úgy látszik a császári kancelláriában szeretett volna elhelyezkedni.

Enea Silvio válaszol levelére. „Köszönöm, hogy hozzám fordultál. – írja. Tudományban és szívességben bővelkedő leveledet gyönyörködve olvastam. Sorsod mostohasága meghatott, anélkül, hogy meglepett volna. A jók és tudósok rendszerint kemény tusát vívnak a sorssal, amely azonban tőlük csak azt veheti el, ami tulajdonát képezi: az aranyat és ezüstöt, a vagyont és életet; ellenben a jók szelleme fölött nincs semmi hatalma... Amit öcsém felől írsz, azt elhiszem; ámbár arról sem Ferenc öcsém, sem Jakab testvérem, sem bárki más nem értesített. Szolgálatkészségedért elismeréssel adózom, irántam tanúsított jóakarod és öcsémmel való fáradozásod hálára köteleznek. Ha segítségemre lehetek, mindig számíthatsz rám; óhajvásaidat, amennyiben tehetem, készséggel fogom teljesíteni. Azonban mostani kérésed, hogy magamhoz vegyelek nem időszerű; a császári udvarban nem találhatnál hozzád méltó helyet. Magam sem maradok itt soká. Készületeket teszek a hazatérésre, és környezetem már is számosabb, mint kívánom. Nézetem szerint helyesebben jársz el, ha a magyar királynál, vagy az udvarához tartozóknál keressz állást. Ebben az ügyben a váradi püspökhöz, a legtudósabb és legjobb főpaphoz fordulhatsz pártfogásért. Ha

közbenjárásommal használhatok neked, felszólításodra kérésedet szívesen teljesítem. Éljd boldogul!” (A levél Németújhelyt 1455. április 15-én kelt, a bolognai egyetemi könyvtár egyik kódexében van meg).

Hogy mit csinált György, nem tudjuk, de három év múlva, 1458-ban Mátyás király egyik okmánya alatt olvassuk a nevét: „Lecta Georg.Polycarp.” (Országos Levéltár, 1458. augusztus 20.) Ekkor tehát mint titkár működött a király kancelláriában. Ezt megerősíti a velencei szenátus egyik írása, 1462. március 29-én keltezve, amely „secretarius regie maiestatis” címet adta neki. A kancelláriába valószínűleg Vitéz János hozta be. De tekintélyét, tudása, stílusa támasztotta alá, ekkor történt Enea Silvionak pápává való választása és Csezmicei Jánosnak 1459-ben pécsi püspökké történt kinevezése.

1460-ban II. Pius Mantuában kongresszust tartott, hogy a török elleni hadjáratot előkészítse. A kongresszuson négy magyar követ vett részt. Mátyás király erre a kongresszusra küldte el külön Györgyöt, hogy közölje a pápával híreit és saját terveit. A kongresszus bezárta ülését, mikor György megérkezett 1460. január 19-én Itáliába. A pápa már Sienában volt, ahol több hetet töltött. Itt fogadta január utolsó napjaiban Györgyöt és február 2-án levelet küldött általa a királynak.

„Kedvelt fiunk György-Polykár, felséged megbízólevelével ellátva jött hozzánk, és a török ügyben rábízottakat előterjesztette. Buzgón és híven járt el megbízatásában, a jó szolga kötelességeiből semmit sem mulasztott el. Előadásának mindenegyres pontjára adott válaszunkat tőle és magyarországi legátusunktól, kinek tüzetesen írunk, fenséged meg fogja érteni. Kérjük fenségedet, hogy eddigi fáradozásai és dicséretesen bebizonyított állhatatos kitartása után, most, amikor jobb jövő kilátásai bíztatnak, ne csüggedjen. Ugyanis, amennyiben a jövő nyár folyamán nagyobb mérvű hadi intézkedéseket nem tehetnénk, amire nézve nem esünk kétségbe, Isten segítségével gondoskodni fogunk és ígéretet is teszünk, hogy rövid idő alatt negyvenezer aranyat küldünk a legátus kezébe. Ez a segítség fenségedet képessé fogja tenni, hogy a törökök részéről fenyegető veszélyt elhárítsa. Nem kételkedünk, hogy fenséged napról napra nagyobb segítségben részesülvén, örvendeni fog annak, hogy állhatatosságában nem ingadozott” (Monumenta Vaticana Hungariae. I. sorozat. VI. 13. Old).

1461-ben Mátyás király Nürnbergbe küldte el Györgyöt a német választó fejedelmek gyűlésére, hogy őket áldozatkészre buzdítsa és a császárral fennforgó viszályok elintézésben közbenjárjanak.

György február 13-án beszédet mondott. A keresztények megoltalmazása minden fejedelem kötelessége, kezdte beszédét. De Magyarország királyai a török előnyomulását maguk nem tartoztathatják fel. A török hatalma annyira megerősödött, hogy vele szembeállni már nem képesek egyedül. Már Zsigmond császár is súlyos vereséget szenvedett tőlük, pedig a Nyugat mögötte állt. Konstantinápoly eleste bizonyítja, hogy a hanyagság mily súlyos következményeket von maga után. Ha Magyarország a török hatalmába kerül, többé egy nép sem bír neki ellenállni. Már Hunyadi János is ismételten fordult segítségért a keresztény fejedelmekhez, akik ígéretet tettek, de nem teljesítették. Ennek ellenére harcolt és Nándorfehérvár felszabadításával zárta le küzdelmét. A császár volna első helyen köteles segítséget nyújtani, de az hatalomvágyból megtámadta Mátyást, pusztítja az országot, jogtalanul visszatartja a koronát. Ha a választó fejedelmek kívánják, hogy a magyarok a török ellen küzdjenek, bírják rá a császárt, hogy kössön békét, adja vissza a koronát, az elfoglalt területeket pedig ürítse ki. Ha ez megtörténik, s kellő segítségben részesítik a királyt, ez fogja tudni kötelességét és a török ellen fordul. Ellenkező esetben Istent és az egész világot hívja tanúul, hogy kényszerítik békét kötni a törökkel, mert üres ígérekben bízva országát végső veszedelemnek nem teheti ki. (Magyar Nemzeti Múzeum 210. lat. 8. jelzésű 15. sz-i kódex).

A választó fejedelmek abban állapodtak meg a beszéd meghallgatása után, hogy legközelebb Frankfurtban ülést tartanak és arra a császárt is meghívják.

1462. elején Mátyás királyt segítségül hívta az oláh vajda s erre a király elhatározta, hogy seregét a török ellen vezeti. Pénzsegélyt kért a pápától és az olasz fejedelmektől. A követ megint Kosztolányi György volt. Március 21-én érkezett Velencébe. A szenátus előtt hosszú beszédben vázolta Magyarország válságos helyzetét. Sokat szenved a töröktől és a császár igazságtalan háborújától. A király a tanács adandó utasításait ajánlotta figyelmébe, hogy ezek szerint járjon el. A szenátus György beszédét összefoglalva így jellemezte: „multa prudentia et elegantia”. A következő alkalomkor részletezte a király terveit. 60 vagy minimum 40 ezer katonára van szükség. A sereg zsoldjáról a keresztény hatalmaknak csak hat hónapig kellene gondoskodni, mert később a sereg ellenséges területen magát már fel tudja tartani. Ha ez a támadó hadjárat nem oldható meg, akkor a király a támadó török ellen csak úgy tud védekezni, ha a keresztény hatalmak pénzsegélyt adnak. A szenátus erre a beszédre március 29-én válaszolt. Ebben a magyar követ beszédének formai szépségét és előterjesztésének okosságát dicséri. A köztársaság azt a jóakaratot és szeretetet, amit Hunyadi János iránt táplált, ki akarja mutatni a fia iránt is. A pápát tevékenységre bízta, ő maga felajánlotta hajóhadát s míg a támadó hadjárat megindul, az összes olasz államok 12 ezer arany forint hadisegélyt szavazzanak meg egy-egy hónapra. Előterjesztései a legjobb fogadtatásra fognak találni a pápánál, aki a császár és Mátyás közt békét akar szerezni. Ennél fogva úgy véli a tanács, hogy a követ a legalkalmasabb időpontba érkezik meg Rómába. A pápa, II. Pius titoktartás kötelezettsége mellett üzent a dogának, hogy személyesen áll a hadjárat élére, hogy ezzel a fejedelmeknek példát adjon.

Kosztolányi György április első napjaiban utazott Rómába, ahol sikerrel járt küldetése. A pápa elfogadta a velencei szenátus javaslatát a 12 ezer forint segélyre vonatkozólag s Kosztolányit külön pápai nuncius kíséretében az olasz fejedelmekhez és köztársaságokhoz küldte, hogy végrehajtsák a velencei javaslatot. Június első napjaiban indultak útnak.

Közben Mátyás, mielőtt még követének eredményeiről értesült volna, fenyegető híreket kapott Keletről, új követet küldött utána Velencébe Vezsényi László, főudvarmester személyében és visszarendelte Györgyöt. De ő már úton volt az olasz hatalmasságokhoz. Talán Firenzében, Ferrarában, Milánóban járt a pápai követtel és augusztus elején Velencébe érkeztek. Körútjuk nem járt a várt eredménnyel, maga a doge is megütközött ezen. A velencei szenátus hajlandó megkészserezni a ráeső részt, ha a többiek is felemelik a járulékot. György Velencében találkozott Vezsényivel, aki már visszatért Rómából és azt a hírt hozta, hogy a pápa az ígért segély mellett a saját költségén ezer lovast ad Mátyás rendelkezésére. A két követ valószínűleg együtt tért vissza augusztus végén Magyarországra.

Kosztolányi velencei sikeréről beszámol Tonenzonio Rafael velencei patrícus levele, amelyet a pécsi püspökhöz, Janus Pannoniushoz intézett. Erre a levélre a püspök így válaszolt: „Amit Polykarpusunk felől jelentettél, hogy dicséretesen és országunkra nézve hasznosan járt el nálatok küldetésében: szívesen hallom, készséggel elhiszem. Az ő erényeit és tudományosságát régtől fogva ismerem. Mindazonáltal a ti tanúskodásoknak itt nagyobb értéke van, mint annak a magasztalásnak, amely tőlem, iskolatársától ered.” (Koller: Historia Episcopatus Quinqueecclesiensis. IV. 97, 104).

Különben Janus Pannonius a hazájába visszatért humanistát költői levélben hívta meg magához Pécsre. (Ad Polycarpum. Opera II. 140).

Gratulor a terra salvum rediisse Latina,
Numina nec votis surda fuisse tuis.

Gratius hoc fiet, si nos Polycarpe revisas,
Ni post tam longum, tam breve taedet iter.
Quando ego te, tuta suspensus luce, tenebo,
Narrantem vastae dura pericla viae?
Quis status Ausoniae, quae sint ibi tempore rerum,
Quas urbes, quales videris ipse viros?
Quod si non fallit cupida spes irrita mentem,
Tota tuo nobis pectore Roma venit!

Van még egy epigrammája Janus Pannoniusnak, amelyet Györgyhöz intézett. Ez ugyanis felszólította, hogy írjon verset. Erre azt válaszolta, hogy mindig és bármilyen tárgyról György sem lenne képes. Ebből azt lehet kivenni, hogy György nemcsak kiváló szónok, hanem jó költő is volt. Ezt megerősíti Galeottihoz intézett levele, amelyben félig tréfásan, félig komolyan írja Janus Pannonius 1465 végén: „Senki többé tőlünk ne várjon éneket, ne kívánjon szónoki művet, ne követeljen fordítást, ne szólítson fel levél-fogalmazásra: immár mindezekre képes vagy te és Polykarpus!” (Dátum nélküli levél).

Ebből az is kivehető, hogy a fontos diplomáciai levelek írását Mátyás király most nem a pécsi püspöktől, hanem Galeottitól és Kosztolányitól kéri.

1462 őszétől 1466 tavaszáig nem ad magáról életjelt György. 1466 június 10-én Nagyszombatban ellenjegyzi Zrednai Vitéz János rendeletét a pozsonyi tizedszedőkhöz, mint „titkár” (Országos Levéltár). Vitéz ekkor Pobjebrád cseh királlyal folytatott tárgyalásokat és mellette királyi titkárként működött György.

1467-ben az év vége felé Mátyás király ismét elküldte őt Firenzébe, hogy a királyt vegyék fel abba a ligába, amelyet a pápa, a nápolyi király, a milánói fejedelem és a firenzei köztársaság kötöttek Velence ellen. Ekkor írta december 28-án Firenzéből Vespasiano Filippo a calabriai hercegnek: „qui e stato uno ambasciatore del re d’ungheria a me assai noto, il cui nome e messer Giorgio Polycarpo homo litteratissimo e degno”.

Úgy látszik, ez volt utolsó megbízatása Mátyás király részéről, mert 1468 nyarán már Rómában van, mint apostoli írnok (scriptorlitterarum apostolicarum). Így nevezi magát II. Pál pápához július 30-án kedvezően elintéztetett folyamodványában. Mint világi embert hivatalnoktársai nem akarták részesíteni a kancelláriai jövedelmekből. (Regesta Supplicationum Pauli II. Annus IV. Vol. 857.251).

Miképp került a pápai udvarba, nem tudjuk. Talán feleségül vette Trapezunti György híres humanista és pápai titkár leányát és ez a házasság készítette arra, hogy letelepedjék Rómában. Az állást valószínűleg apósa és sógora, Jakab, aki szintén pápai titkár volt, szerezhették számára. Emiatt Mátyás király nem haragudott meg rá, sőt a szentszéknél teljes hatalmú ügyvivőjének nevezte ki arra az időre, amikor ott külön követe nincs (ordinavimus in nostrum et in regni nostri verum, certum, legitimum et indubitatum procuratorem...absentibus oratoribus nostris”). Ez a királyi megbízó levél „egregius”-nak nevezi Györgyöt (Kovachich: Formulae solemnes styli.561 old.). Később registratorként szerepel a pápai bullákon s a neve így olvasható: G. Polycarpus... 1467-ben július 20-i keltezéssel egy Mátyás királynak küldött pápai íráson, amelyben a király kérésére a pápa megengedi a királynak, hogy saját maga választhat magának gyóntatót, aki felruházza azzal, hogy az Apostoli Szentszéknek fenntartott esetekben is megadhatja a feloldozást, is olvasható Polycarpus neve. (Monumenta Vaticana Hungariae. Series prima, Tomus sextus. Bp. 1891. 94. Old.).

Mátyás királynak köszönheti, hogy világi ember létére megkapta 1472. március 23-án IV: Szixtus pápa bullájával Budai Andrásnak halálával megüresedett veszprémi és székesfehérvári kanonokságot. Ebben a bullában így szerepel a neve: Magistro

Georgio Polycarpo de Kostolan scriptori et familiari nostro. (Datarii regesták Annus I. f. 154).

Hosszú évekig volt a pápai kancelláriában. 1481-ben felkereste őt testvérének, Mihálynak a fia, Miklós, aki pápai közjegyzői tisztet nyert el közbenjárására. De hogy hol működött, azt nem tudjuk. Polykárp nevével 1489-ig sűrűn lehet találkozni a bullák regesta köteteiben, ahol a bullákat ellenjegyezte.

Fraknói nem tud semmit sem György-Polykárp sírjáról. Ezt 1931-ben ismertette meg Bánffy Ferenc a Századokban 104-109 oldalakon Egy magyar diplomat sírja Rómában címmel.

Kosztolányi György Polykárp sírja a római Santa Maria sopra Minerva templomban van. A sír pontos felirata megtalálható Vincenzo Forcella: *Iscrizioni delle Chiese ed'altri edifizii di Roma, dal secolo XI fino al giorni nostri* (Roma 1869-1883) című 14 kötetes művében. Ennek a tárgymutatója „Policarpi Giorgio” cím alatt az I. kötet 461. Lapján 1795. sz. alatt hozza.

Sírfelirata a következő:

D. O. M.
GEOR.POLICARPO.REG.PANON.AP.PONT.MAX.DI
VINUMQ.CAES.RO.IMP.INSIGNIBUS.LEGAT.FVNCTO
NOB.PRVD.FIDE.INTEG.REL.CONSPICVO.DOMI.FORSQ.
CLARIS.S.LIT.AP.SCRIPT.CONSERVATORIQ.COSTOLANI
CONIVGI.DVLCISSIMO.FACIVNDVM.CVRAVIT.VIX.
AN.LVIII.Men.VI.DIEB.XIIII.

A szöveg olvasása a következő:

Georgio Policarpo Regis Pannoniae apud Pontificem Maximum
Divinumque Cássarem Romani Imperii insignibus legationibus functo, nobilitate,
prudentia, fide, integritate, religione conspicuo domi forisque clarissimo, Sacrarum
Litterarum Apostolicarum scriptori conservatorique Costolany: Coniugi dulcissimo
faciendum curavit. – Vixit annos 58, menses 6, diebus 14.

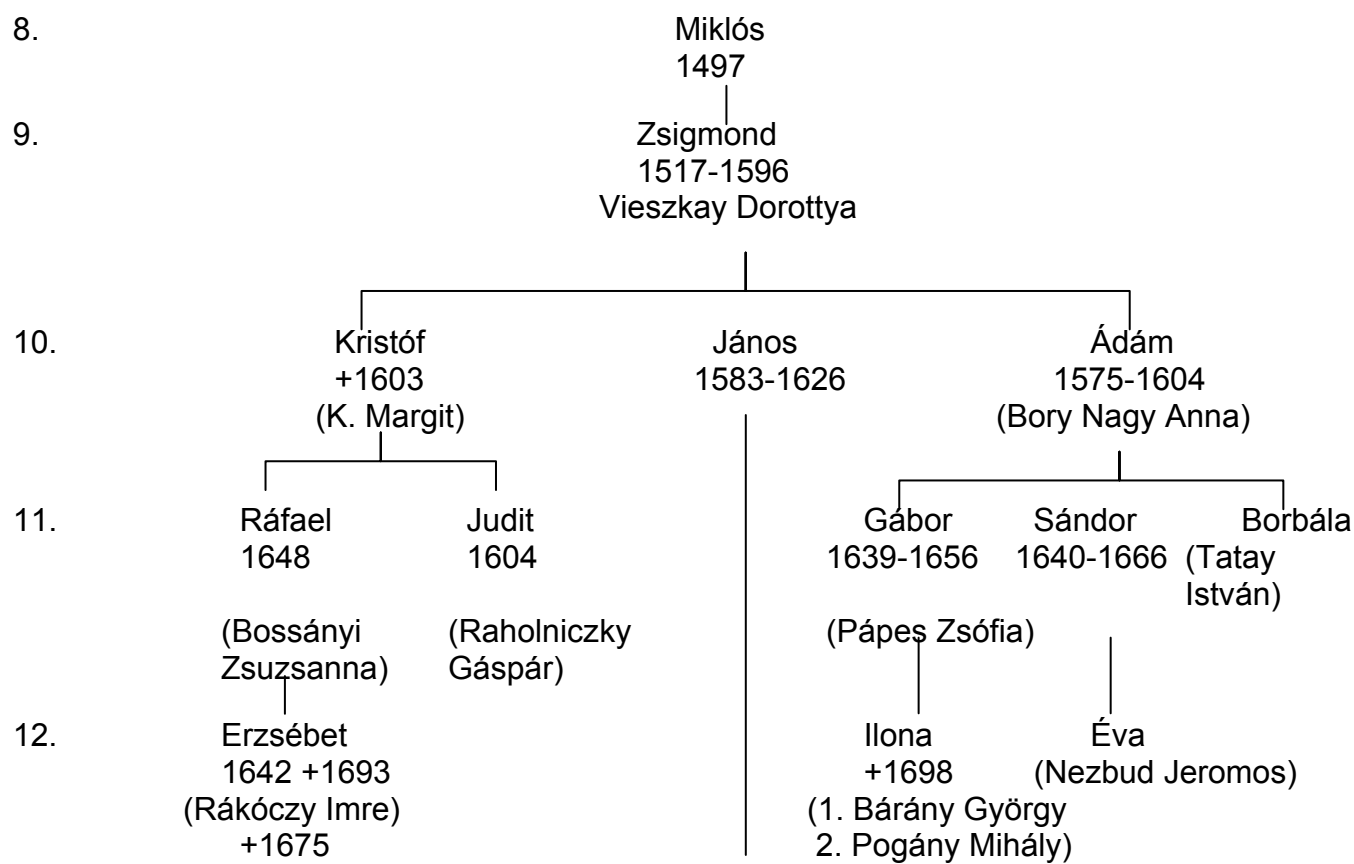
Magyar fordítása ez:

Kosztolányi György Polikárpnak, a magyar király kiváló követének, aki a pápánál és a római császárnál nemesen, okosan, feddhetetlenséggel, hűséggel és hittel előkelő követségeken működött; az apostoli iratok itthon és külföldön egyaránt hírneves kiállítójának és őrének; a legdrágább férjnek – állítatva. Élt 58 évet, 6 hónapot és 14 napot.

A Kelemen-ág története

A Kelemen-ág történet a családfa terebélyessége miatt sokkal gazdagabb, mint a Paska-ágé. A Kelemenág Cserneken keresztül Mátyás király idejéig és itt a hivatalos családfa négy-törzsré oszlik, amelyhez még hozzáveszünk egy ötödiket könnyebb kezelés végett. Ez az öt ág a következő: I. Miklós ág, II. András ág, III. Mihály ág, IV. Gáspár ág, V. Ádám ág. Ebben a sorrendben következnek egymásután némelyik több részre bontva.

I. Miklós ág

15. családfa

10. családfa

10.

János
1538-1626

11.

Mihály
1637-1699
(Valentik Judit)

István

Miklós

András
1626-1652
(Besznák Zsófia)

12.

György
(Hidvéghy Anna)

András

Gáspár

Dorottya

Imre
(Székely Anna)

13.

Gábor Kristóf
(Benyo Magda)

János

András
esk.
1696
(K.Éva)

Magda
*1690
(Lehotzky
György)

Imre
*1696
(1.Hrabovszky
Magda
2.Besznák Mária + 1737
3.Mártony
Franciska)

János
(1.Prónay
Klára
2.Szilágyi
Anna)
+1752

14.

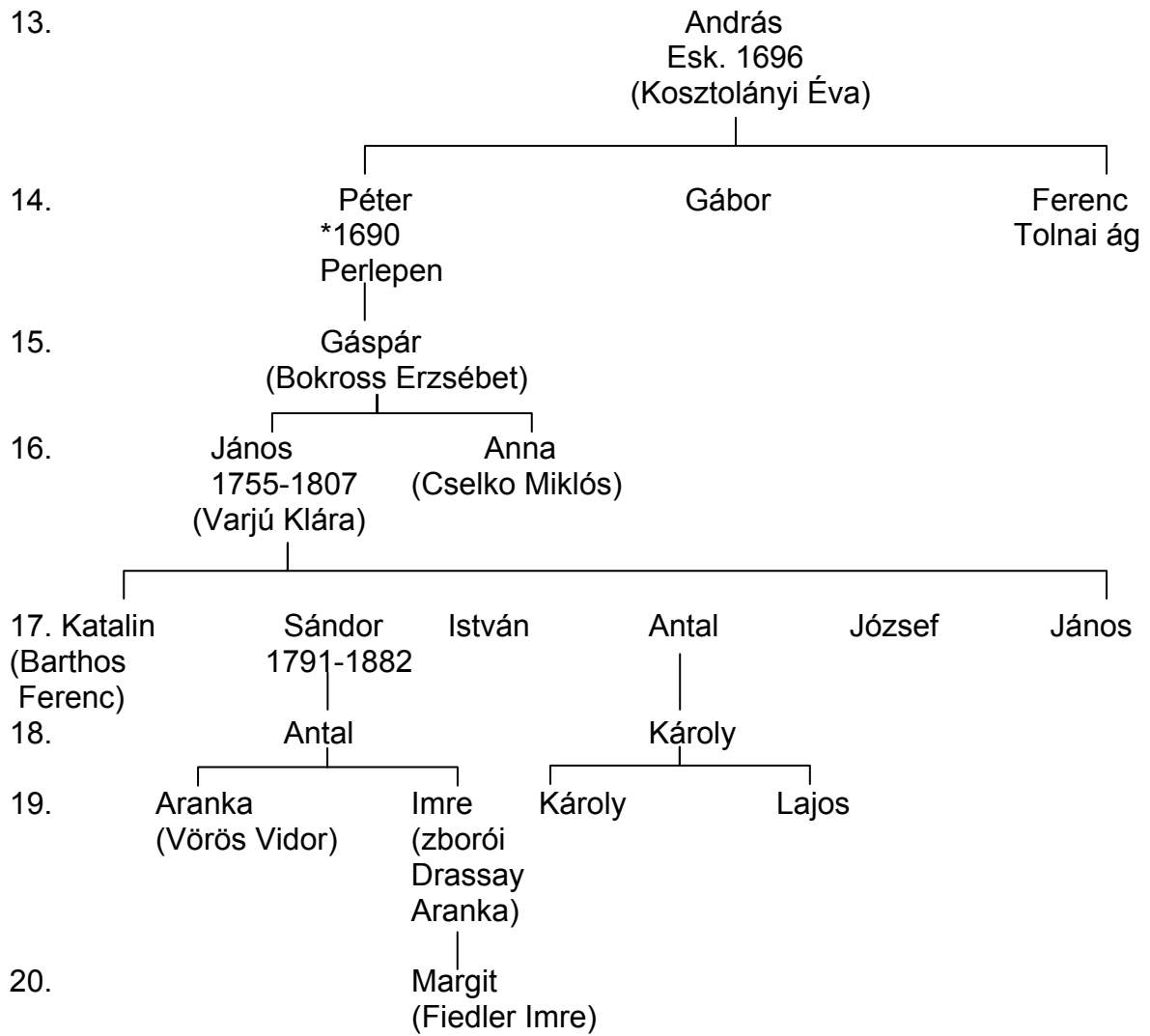
Sándor Mihály Anna

Mihály +1794 János
+1736

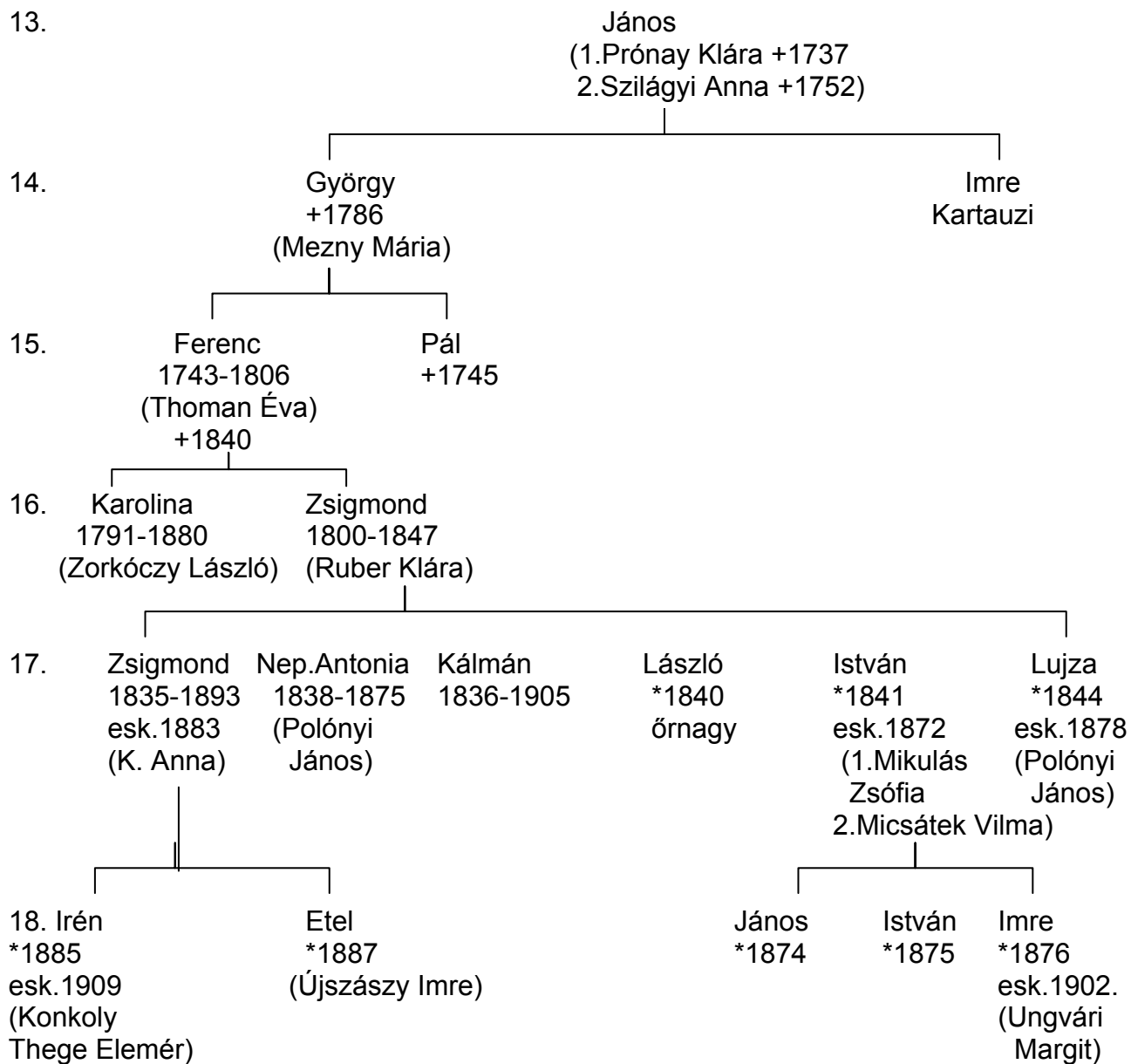
16. családfa

17. családfa

15. családfa

16. család

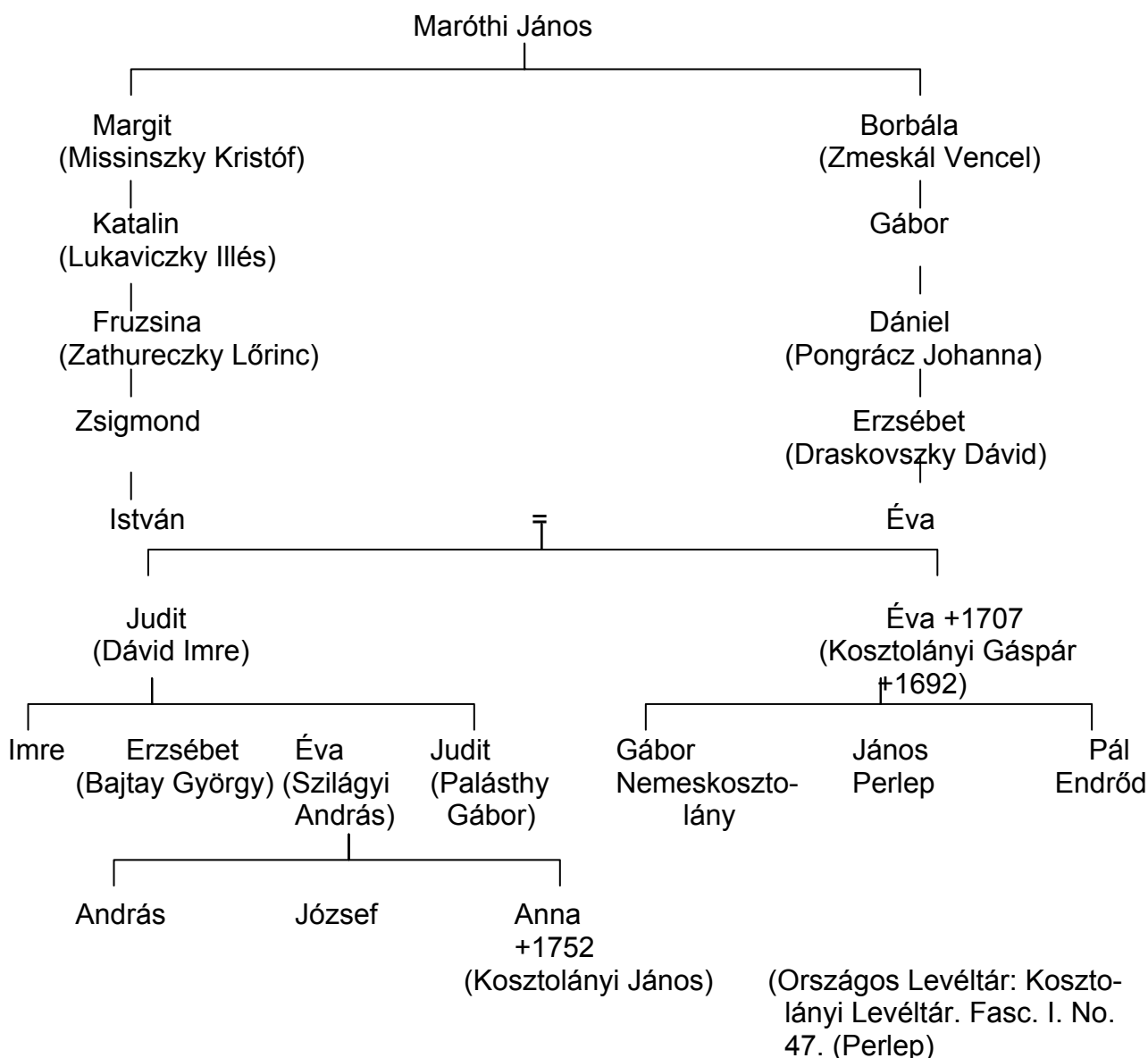

17. család

A Kelemen-Csernek-Miklós ág nagyjából az 1500 évekkel veszi kezdetét, amennyiben Miklósról egy adat van 1497-ből. Leszármazottjai közül először unokája, Ádám a 10. Ízben tűnik ki, mint Bars vármegye szolgabírája, így szerepel 1584-ben. (Nagy Iván: VI. 386 old.)

Lehetséges, hogy a 15. családfában szereplő Gáspár (12 íz), felesége Sarnóczay Erzse, S. Ferenc és Spáczay Klára leánya (Nagy Iván: X. 71 old).

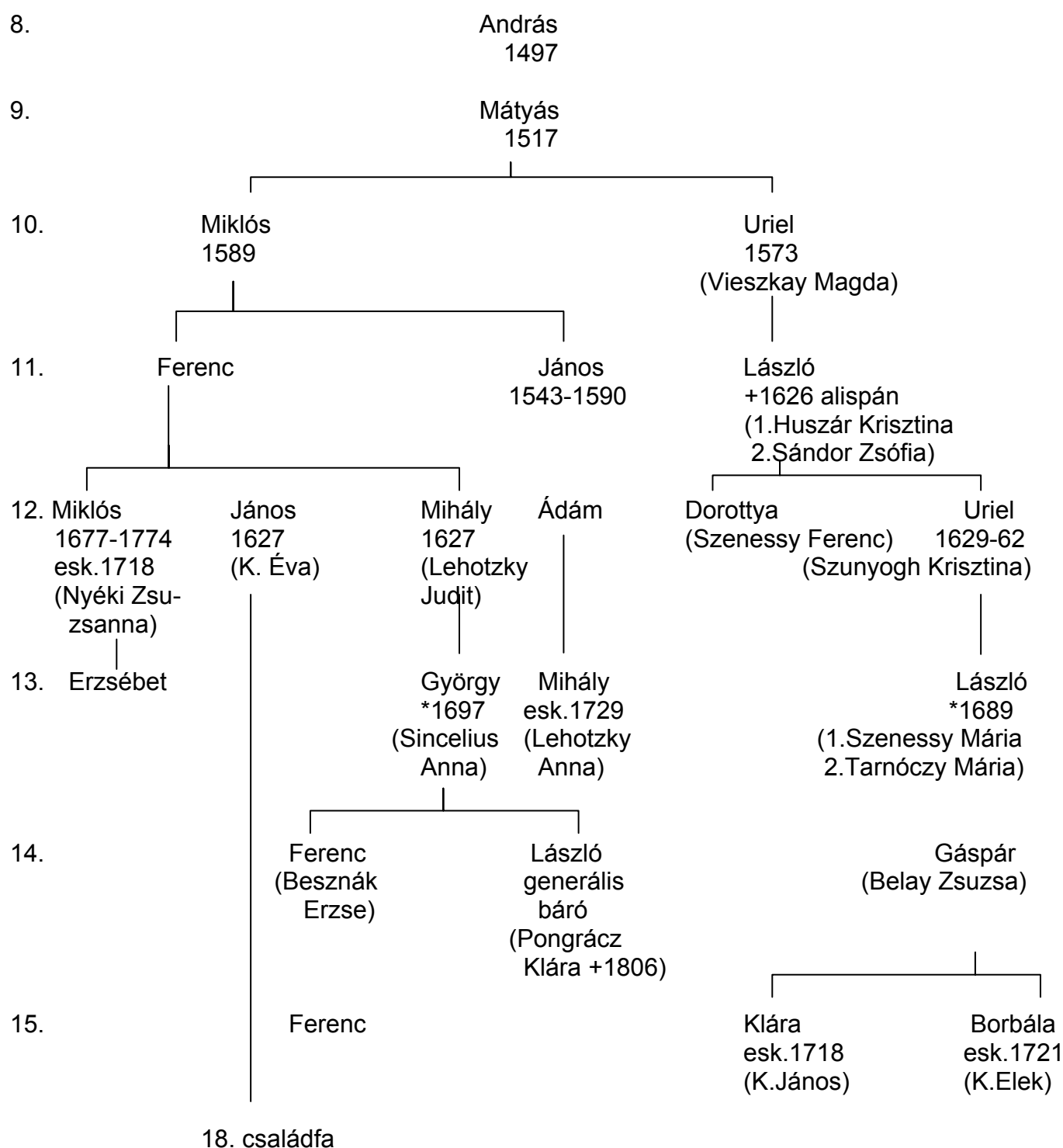
A 17. családfán szereplő János (13 íz) második felesége Szilágyi Anna, akivel a Maróthi János birtokrész jutott a Kosztolányiak kezére. Érdekes, hogy a macsói bánnak csak két leánya volt, Kosztolányi János felesége révén a bán Margit leányának része, míg Borbála leányának része Kosztolányi Gáspár felesége révén mintegy 50 évvel előbb került a család kezére. Íme leszármazása:

A 16. családfán szerepel Ferenc, mint Kosztolányi Andrásnak harmadik fia (14 íz). Neve a családtól kiadott családfán nem szerepel, mert katolikussá lett és ezért atya kitagadta. A Kosztolányiak, mint a többi felvidéki család az 1560-as évekre luteránussá lett. A kitagadás után Tolnán telepedett le, anyja közbenjárhatott érte. A Tolnai ágnek így lett a megalapítója. Később sikerült nemességük igazolása, a szülőföldet elhagyott Kosztolányiak közül csak ők igazolták nemességüket. Innét terjedt el a Kosztolányiak családja igazolhatólag Bácskába s

ebből az ágból származik Kosztolányi Ágoston, negyvennyolcas őrnagy, fia Árpád szabadkai gimnázium igazgatója és ennek a fia Dezső, az író. Tolnán az 1950-es évek elején már csak egy család elt, Kosztolányi Mihály. Őrizték a nemességi igazolást több okmánnyal együtt. Ez hasonlított megdöbbentő módon mindenben Imre nagybátyámra.

II. András ága

11. család

A 9. ízben szereplő Mátyás felesége nemes Mártha asszony, aki Majthényi Márton feleségének, Kálnay Annának szóbeli végrendeleténél tanúként szerepel K. Bálint feleségével, nemes Dorottya asszonnyal és nemes Kostholani Ádámmal. A végrendelező minden vagyonát férjére hagyta s ezt megtámadta fivére, Kálnay Ferenc. Ebben az ügyben felvett három közjegyzői okirat közül az egyik híres nagysága miatt, a hossza 87 cm, szélessége 62 cm a bőrhártyának. (Szerémi: Id. mű 628-631 old.).

A 10. ízben Uriel szerepel. Ő hirdette ki 1526-ban Bars, Trencsén, Turóc, Liptó és Árva megyében a királyi parancsot, hogy a tolnai táborba siessenek. (Nagy Iván: VI. 385 old.)

A fegyverbe szólítás hírért Szalay Bálint deák hozta Bars megyébe. Az országgyűlés Dóczi Ferenc főispánt és Gerendit bízta meg a hadikészületekkel. Bars megye kitett magáért s 1526. augusztus 29-én vívott csatában el is estek. (Bars megye 324-325 old).

A mohácsi vésznél szereplő Urielnek volt a fia László, aki 1600-ban alispán lett 35 szavazattal 25 ellenében s egészen 1628-ig viselte. 1601-ben és 1605-ben pedig országgyűlési követ. (Bars megye: 393 old.) 1609-ben március 6-án Pozsonyból levelet kapott ily címmel: Ad Ladislaum Kosztholaný! Egregie dne...A levél válasz volt levelére, amelyet néhány napja írt őfelsége levelére, amelyben felajánlotta neki a Nógrád-megyei dicatori tisztséget. Sajnálják, hogy nem fogadta el, megfelelő szakemberek ajánlották. De idővel még számol a kamara képességeivel. Készséggel odaadták volna a Bars megyei dicát is, de jó néhány nappal előbb Belaváry Dávidnak adták. Úgy látszik a kamara levéltárosa ismeretségben lehetett vele, mert a címzésnél szerepel: Egregio dno. Ladislao Kosztholaný e c. Amico nostro honoran. (Országos Levéltár: Expeditiones Camerales a. 1609. r. szám fasc. 100. f. 4.) 1626-ban halt meg.

Ennek a Lászlónak a fia volt II. Uriel, akinek első, vagy második felesége Rajcsányi Bora, Rajcsányi Pál és Sándor Zsófia leánya. Rajcsányi Pálnak 1616-ban kelt végrendelete van. Borának bátyja Imre, nyitrai alispán volt. A rajcsányi család Nyitra megye legrégebbi családjai közé tartozik, mely eredetét a 11. századra tudja visszavinni oklevélileg. Első névről ismert őse Bokon, aki Szent István és I. Endre királyok alatt élt. Bokon unokája Korus (Bod fia), Zala megye főispánja és nyitrai várnagy egy vadászat alkalmával megmentette egy medvétől II. István életét, aki akkor még herceg volt. Ez a jelenet került be a család címerébe. Ebből a családból szakadtak ki még a Korossy, Koncsek, Helbényi, Lipovniczky, Szeptenszky családok. A rajcsányi családnak volt birtokrésze Nemeskosztolányban. (Nagy Iván: IX. 588-593).

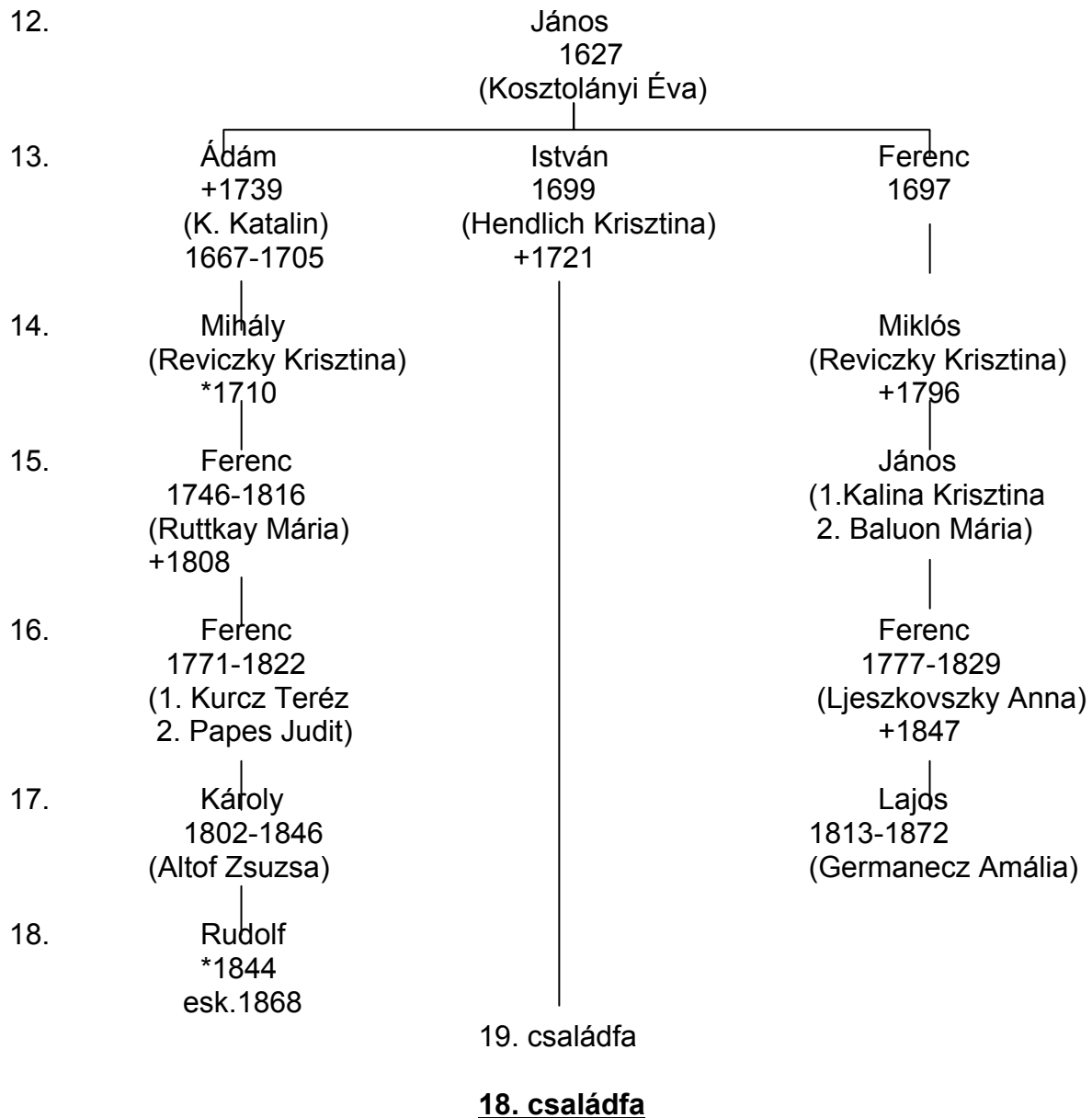
A 14. ízben szerepel Kosztolányi László báró, vezérőrnagy, a Mária Terézia rend lovagkeresztese. A rend története ezt írja róla:

„Nemeskosztolányi Kosztolányi László báró, vezérőrnagy atyjának barsmegyei birtokán Nemeskosztolányban született 1739-ben. Tizenöt éves volt, amikor hadapródként belépett a 2. gyalogezredbe, ezzel végigküzdötte a hétéves háború első három hadjáratát, és 1759. márciusában főhadnagy lett a 39. gyalogezrednél. Ez év júniusában Kosztolányi tényleges századosként átlépett toszkánai szolgálatba és ott maradt nyolc évig. 1787 telén mint a 9. huszárezred alezredese fedezte Bukovinát a török ellen, Coburg herceg bevonulásánál (1788. március 12) saját csapattal rendelkezett, mely 2 századból, 2 lovasszázadból és 4 ágyúból állt, amikor Suczavából Lintenmare felé vonult, és április elején egy huszárkülönítménnyel felderítette Battusan környékét egészen 6 mérföldre Jassytól. Május 27-én Fabri tábornok parancsot kapott újabb felderítésre, hogy két huszárhadosztállyal az előbbi várostól Vassiley felé (Galatz felé 10 mérföldre) kémleljen, és ott 29-én 2000 török megtámadta őt, akiket jó rendelkezéseivel és határozottságával nemcsak visszavert, hanem 47 halott hátrahagyásával egészen a Vassiley-patakig, mely egy órányira volt, üldözött. 1789 augusztus 28-án 25 000 török megtámadta Clerfayt tábornok hadtestét Mehádiánál. Kosztolányi, már ekkor ezredes ezredével a gyalogság és az első ütközet térközében volt. Zeneszóval vonultak fel csapataink az ellenség ellen; a tüzérség tüze, de még inkább csapataink gyors előrenyomulása láthatóan megingatták az ellenséget. Ebben a szempillantásban Kosztolányi huszáraival rájuk támadt. Seregestül elkezdett futni a mohamedán, és míg a szoros nem gördített elháríthatatlan akadályt, Kosztolányi bátor lovasai üldözték, egyedül csak ők 20 löszereskocsit és 5 zászlót zsákmányoltak. „9-én Kosztolányit rendelték ki, hogy 2 huszárhadosztállyal és 5 gyalogos zászlóaljjal üldözze mindvégig az ellenséget, amelyet ő túl a Czernán megtett. Ezért a fegyvertényéért kapta a lovagkeresztet.

Erre ezredével együtt a Rajna mellé rendelték, és itt a lautenburgi sáncok bevételénél (1793) bátorságával kitűnt, október végén vezérőrnaggyá léptették elő, és a következő év májusában nyugdíjba vonult. Születési helyén halt meg 1806. október 30-án.” (Dr. J. Hirtenfeld: Der Militär-

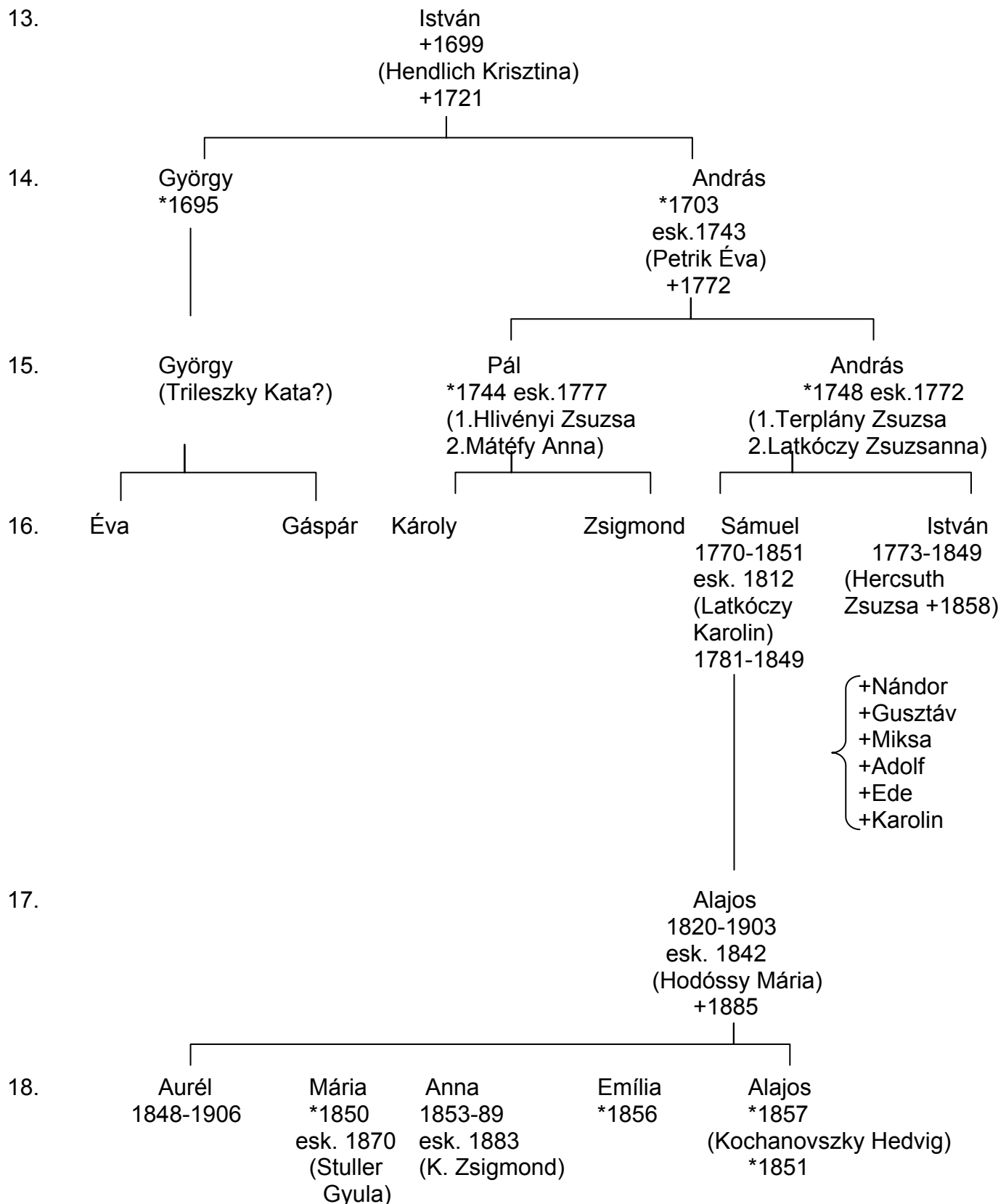
Maria-Theresien-Orden und seine Mitglieder. Wien.1857. 270-271 old.). Ugyanezt hozza róla kivonatossan Bars vármegye monográfiája 400 old.).

Feleségül vette Beliczay József (+1789) özvegyét, Pongrácz (szentmiklósi és óvári) Klárát, aki szintén 1806-ban január 6-án halt meg. A Pongrácz család Liptó megye ősi családjaihoz tartozik. Első névről ismert őse Hauk Palkó, aki 1230-ban II. Endrétől adománylevelet kapott. Tőle veszik eredetüket a Szentiványiak, a Szmeccsányiak, Baánok, Pottornyaiak. A családban Ferenc 1690-ben báró, András 1762-ben gróf, majd az ifjabb grófi ágon Gáspár 1843-ban lett gróf. A megmaradt nemesi ág IV. Pongrácztól származtatja magát, aki 1508-ban mint bajmóc kapitánya szerepel és pallosjogot nyert. Ebből az ágból származott Pongrácz Klára. II. Pongrácz a XV. században állandóan hadakozott, pártot cserélt a trónkövetelési küzdelmekben, hogy minél több birtokot szerezzen, végül a Hunyadiak mellé állt. Teleki (Hunyadiak kora I. 373 old.) így jellemzi: „mindig csak rablás után törekedve...a Vágmentében hol ravaszsággal, hol erőhatalommal kiterjedt és szép birtokot szerze magának”. Nemcsak a Felvidéken viselt pusztító háborút, hanem átment Morva s Lengyelországba, Ausztriába, sőt Frigyes római királynak is hadat üzent. A népturóci királynak nevezte hatalmaskodásai miatt. (Nagy Iván: IX. 401-443 old.)

A 13 ízben szereplő Ferenc felesége valószínűleg Turcsányi Róza. A Turcsányi család címere azonos a Divék nemzetség címérével. A 14. Ízben szereplő Mihály és Miklós felesége Reviczky

Krisztina. Valószínűleg Mihály előbb halt meg és Miklós elvette unokatestvérének özvegyét.
(Nagy Iván: XI. 345-346).

19. család

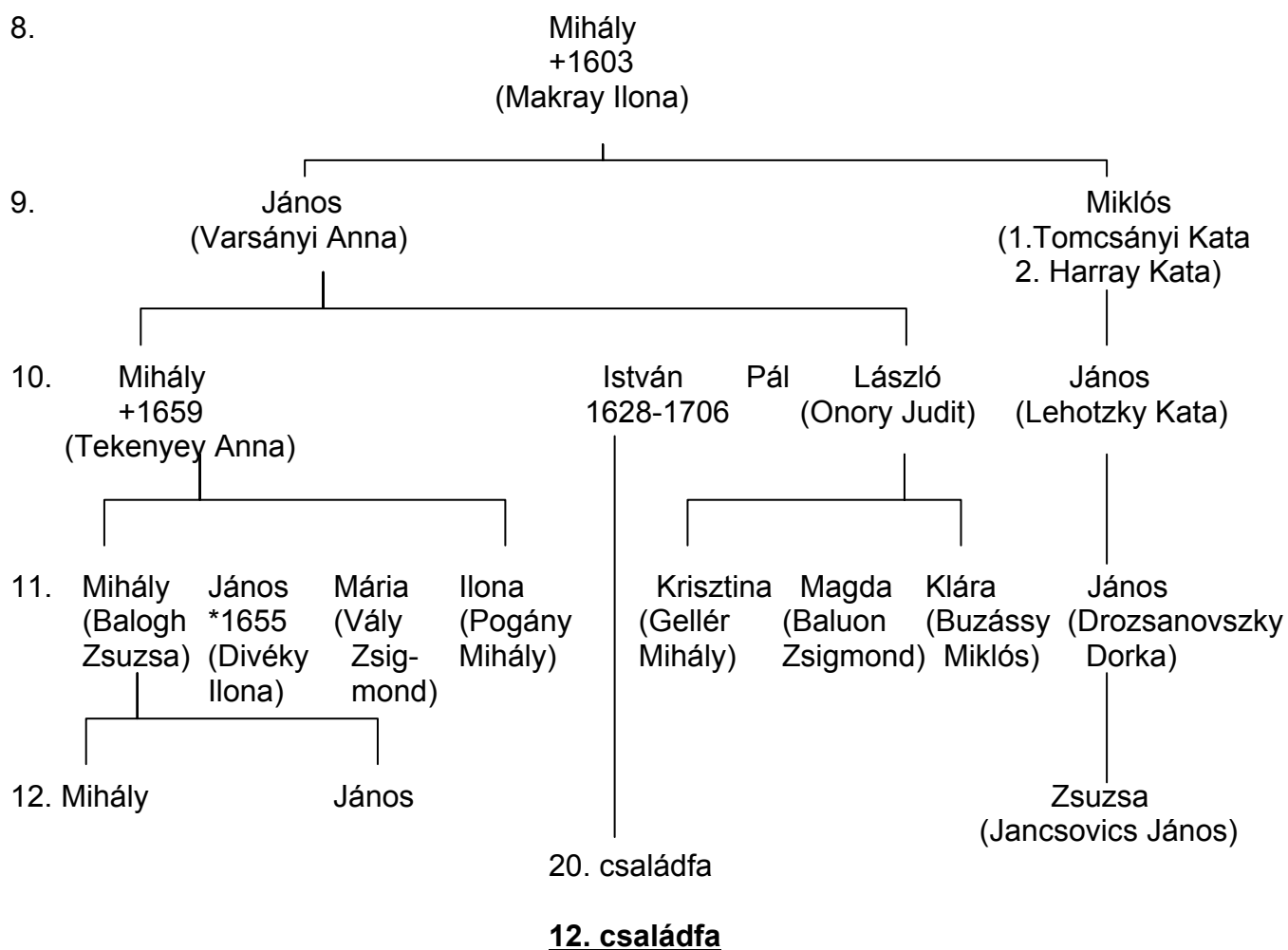
Az itt szereplők közül Kosztolányi Aurél (18 íz) jutott szerepléshez a vármegyében, mint törvényhatósági bizottsági tag. Mikor 1883-ban Odescalchi Artur herceg 3000 bukovinai magyart hazahozott, a herceget Kosztolányi Aurél üdvözölte. Ennek az évnek a végén az új alispánt, Rudnyánszky Tituszt szinté ő köszöntette. (Bars megye 459-460 old.). 1893-június 15-én a

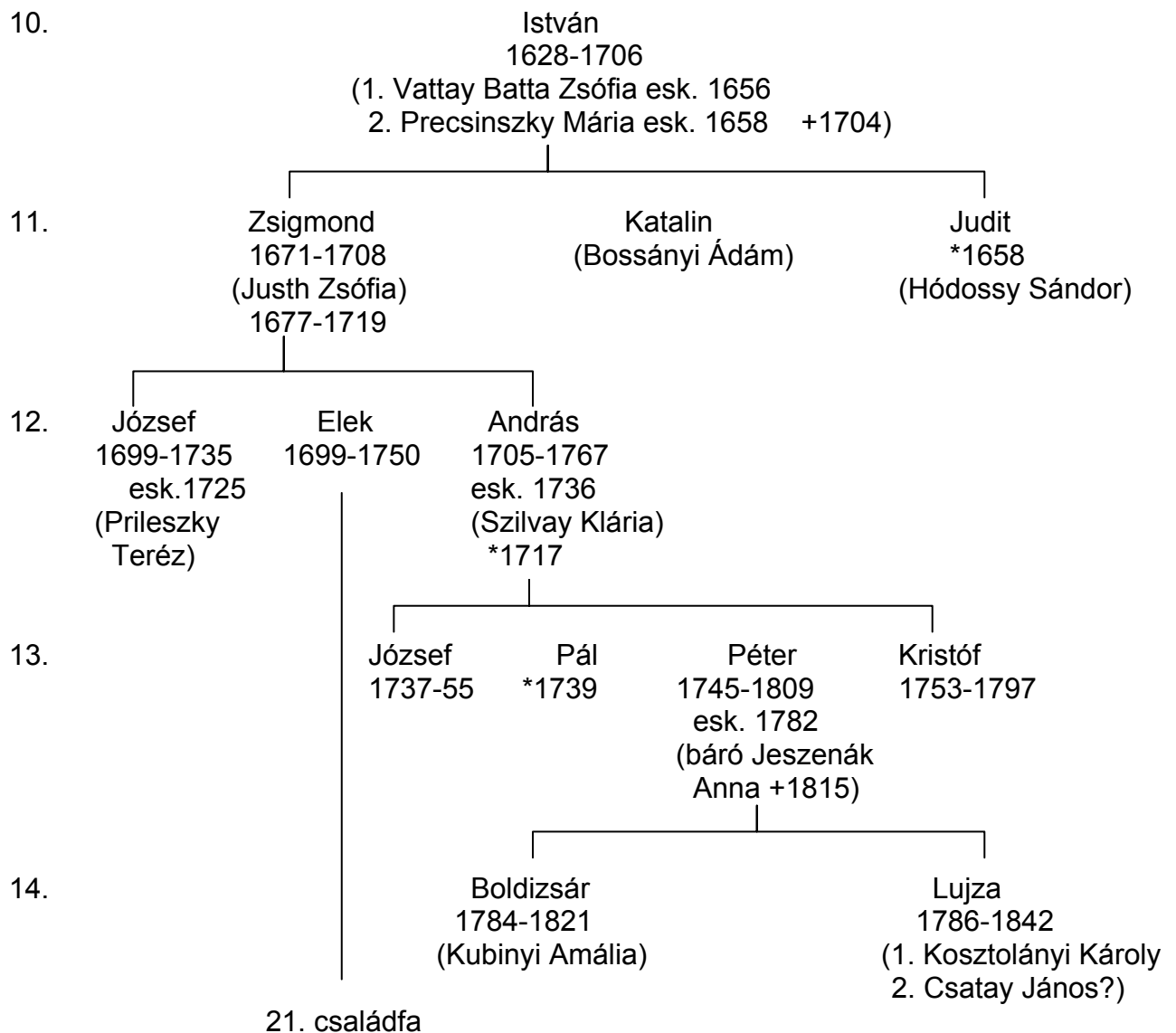
közgyűlésen ő üdvözli a 30 éves szolgálatát jubiláló Benkő Lajos dr. tisztifőorvost „a tőle megszokott ékesszólással” (Bars megye 490 old.). Ugyanakkor indítványt terjeszt elő, hogy a vármegye az egyházpolitikai javaslatok ügyében intézzen felterjesztést az országgyűléshez és a kormányhoz. (Bars megye 492. old.) 1896. május 12-én a millenniummal kapcsolatban a díszközgyűlésen nagy beszédet mondott, amelyben „a vármegye múltját mesteri kézzel megírt vázlatban a közgyűlés ünnepi keretébe illesztette” (Bars megye 500 old.).

Beszédének történeti részét különben szóról szóra közli a Bars vármegye monográfiája 500-503 oldalakon. Alispánnak is volt jelölve, mint törvényhatósági bizottsági tag 1896-ban Simonyi Bélával és Ordódy Endrével. A 174 leadott szavazatból Simonyi 75-öt, Ordódy Endre 51-et és Kosztolányi Aurél 48 szavazatot kapott. A második menetben Simonyi Béla lett a megválasztott alispán. A vármegyei szereplés mellett részt vett egyházi és a pénzügyi életben is, amennyiben az evagelikus egyház bányai egyházkerület számvevőszékének elnöke, az Aranyos-Maróti Takarékpénztár igazgatósági elnöke volt (Bars megye 273 old.). Nem volt házas ember, ezért keresett az ismeretlen Kosztolányiak közül örököst.

Kosztolányi Alajos (18 íz) Aurél öccsének a felesége a kohanóci és vágújhelyi Kochanovszkyak közül származott. (Kempelen: Id. mű VI. 80 old.).

III. Mihály ága

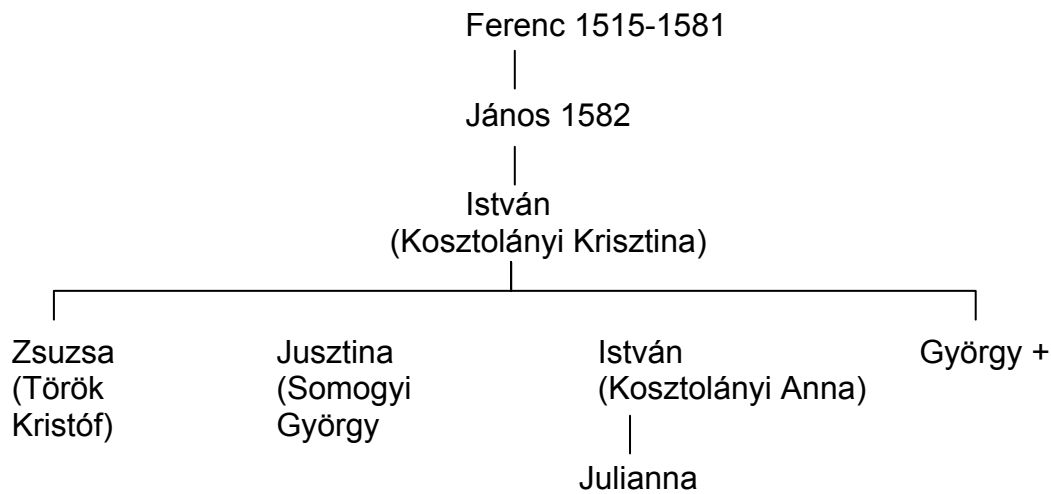

20. családfa

A 12. családfa jellegzetességei, hogy a 9. ízen lévő Miklós vonala csak egy ágban jön lefelé, mely aztán leányágban kihal. Elképzelhetetlen, hogy csak egy-egy gyermek lett volna három nemzedéken keresztül.

A 10. ízen szereplő Pálnak egyáltalán nincsenek feltüntetve az utódai, sem egyéb adata. Ez azt jelenti, hogy megszakadt közte és a család között minden összeköttetés. Testvére, László gyermekei mind leányok és így ennek a vonala is kihalt. A 11. ízen szereplő János úgy látszik házasságkötése után elhagyta a családot, mert felesége nevével megszűnik minden kapcsolata a családdal, ő lesz az, akit Bars megye főispánná választott Simonyi helyébe választott 1696-ban. A 12. ízen lévő két fiú, Mihály és János szintén kívül esnek a család érdeklődésén, mert semmi egyéb adat nincs a nevüknél. A 13. ízen lévő Pétert Bars megye ajánlatára testőrnek vették fel. 1777-1779-ig szolgált a pozsonyi testörkülönítményben. 1779. május 24-én főhadnagyi (katonai) és ugyanez év november 27-én II. kapitányi rangot kapott. (A magyar testőrségek névkönyve 1760-1918).

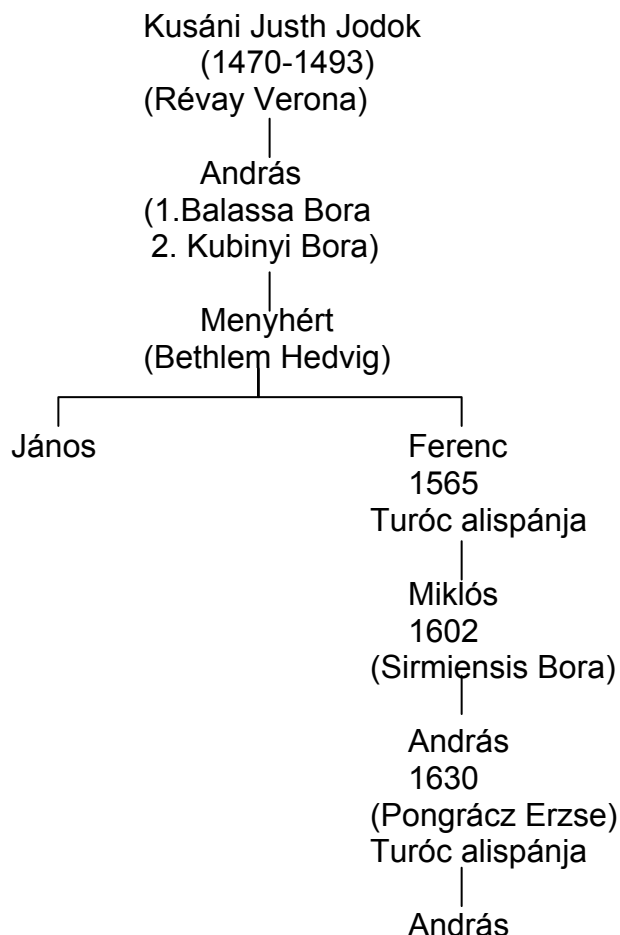
Valahol itt kell elhelyezni a Borcsányi családdal való kapcsolatot, mert az 1600-as években három Kosztolányi is szerepel a Borcsányi családban:

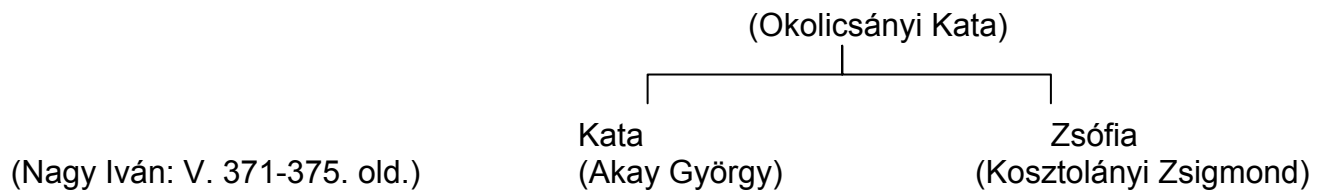

1682. április 16-án az ismeretlen elhelyezkedésű Kosztolányi Jusztina, akinak anyja Borcsányi családból való, elismeri, hogy a nagy- és kisborcsányi birtok a leányágot nem illeti. (Nagy Iván: II. 166-170 old.).

A 11. ízben szereplő Zsigmond felesége necpáli Justh Zsófia. Erősen tartja lutheránus vallását. Feleségével együtt Nemeskosztolányban evangélikus templomot építettek, amelyet 1710-ben az oszlányi plébános lefoglalt. Felesége, amikor férje meghalt, gyermekeit Eleket, Józsefet és Andrást Szászországba küldötte, hogy ott evangélikusoknak neveljék, (Bars megye 64. old.).

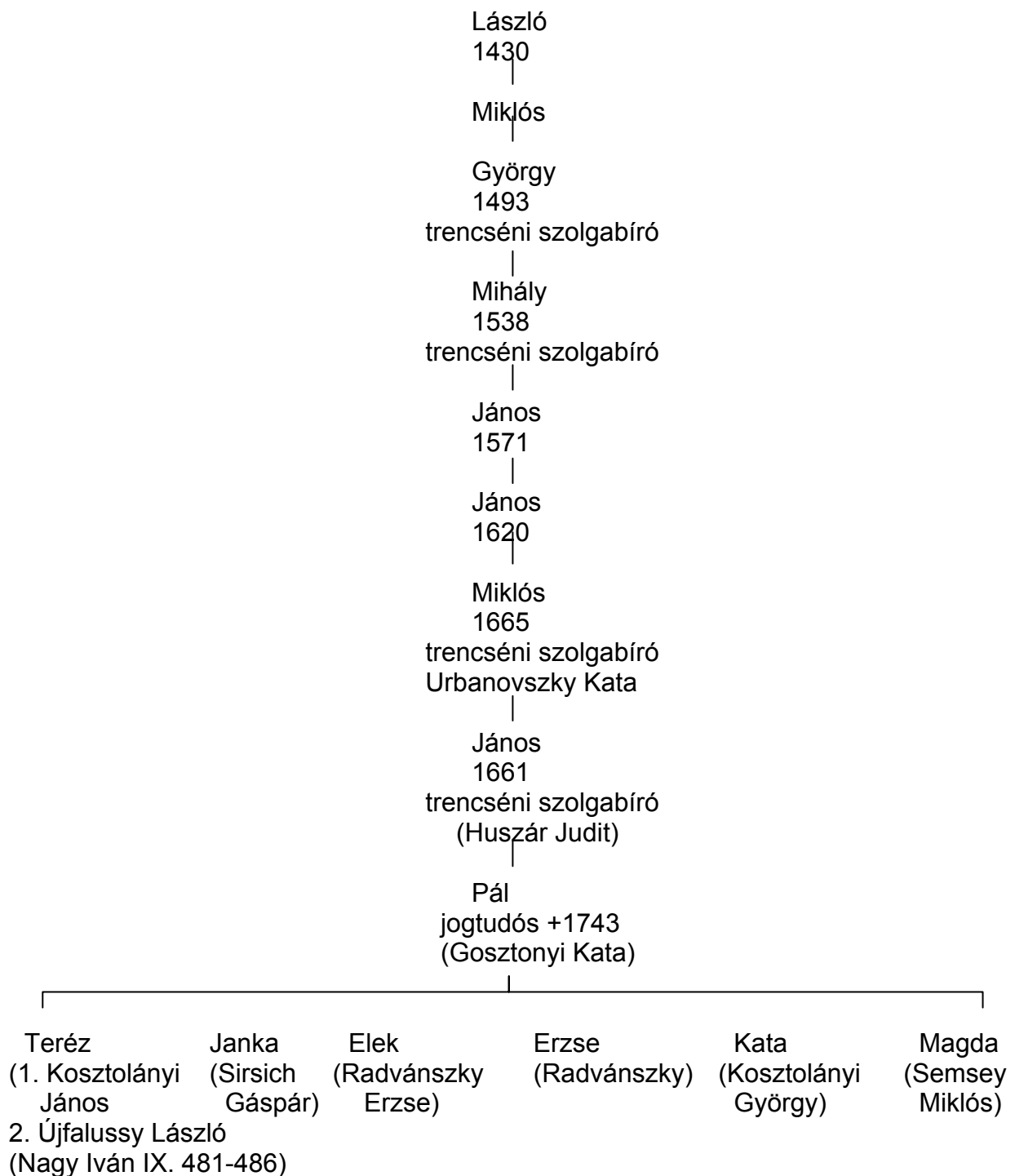
A necpáli Justhok megalapítója kusáni Justh Jodok, Véglyes vár kapitánya volt és 1451-ben lett nemes. A család leszármazása egyenes vonalon Zsófiáig:

A 12. ízben szereplő József felesége Prileszky Teréz, aki megözvegyülve újból férjhez ment Újfalussy Lászlóhoz. Ez a József a Prileszkyek családfáján Jánosként szerepel és Teréznek Kata nevű huga Kosztolányi György felesége.

A prileszi Prileszky család ősrégi család Trencsén megyében. Mivel címere azonos a Divék nemzetség címerével, e nemhez tartozónak látszik. Nemzedékrendje a 15. századig vihető fel.

12.

Elek
1699-1750
(1. Kosztolányi Borbála esk. 1721. +1722
2. Kubinyi Zsuzsa 1710-1735 esk. 1727)

13.

Erzsébet
(Gosztonyi András
1. esk. 1745
2. esk. 1781)
Kéler István

Lőrinc
1739-1796
(1. Ottlik Polixena +1777 esk. 1764
2. Justh Rozália esk. 1779)

Anna
(Ordódy György *1727?)

Mária

14.

Lajos
1772-88

Károly
1780-1828
(Kosztolányi
Lujza esk.1806)

Rozália
1782-1849
(Závodszy
Ferenc

Tamás
1783-1809

Lajos
1789-1814

15.

Móric
1806-84
(Mambrino Fanni
esk.1839)

Péter
1807-1848

Károly
1818-1873
(Bossányi Fanni)

Gusztáv
*1811

Lujza
1812-1887
(1. Tuczentaller Károly
2. Csatay János?)

Árpád
esk.1883
Schluch Adél

Aranka
esk.1862
Platthy Dezső

22. család

21. család

A 13. ízen szereplő Erzsébet első férje Gosztonyi András volt. A gosztonyi család V. István király alatt 1269-ben szerezte a nemességet a bolgárok ellen vívott hadi érdeméül. A legközelebbi leszármazás a következő:

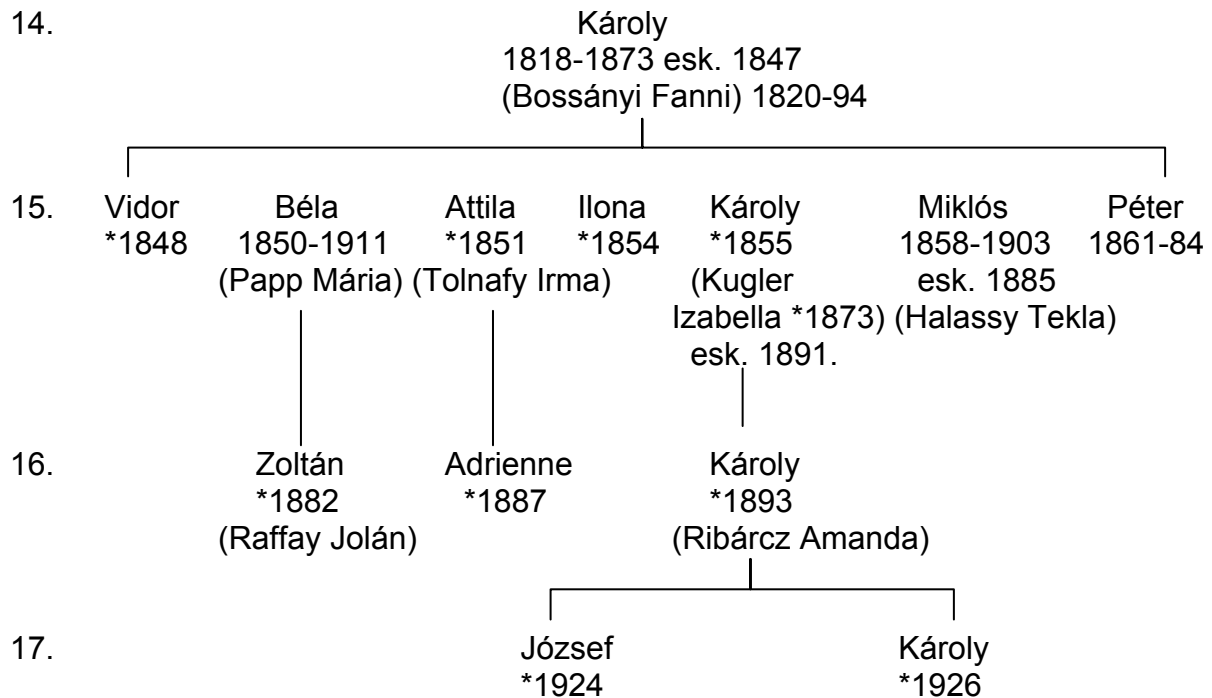
Ellenben nem lehet megtalálni Kosztolányi Janka helyét a családi leszármazásban. (Nagy Iván: IV. 425-429; XIII. 256-257 old.)

A 13. ízen álló Lőrinc Nyitra megye ajánlatára a testőrséghez került 1760. augusztus 8-án s ott volt 1761. szeptember 30-ig, leköszönt a testőrségről. (A magyar testőrök névkönyve 1760-1918). A 15. ízen lévő Péter nemzetőr százados a pozsonymegyei magyarfalvi ütközetben elesett 1848-ban. (Bars megye 539. old.)

Kosztolányi Móric a 15. ízben mint a komáromi önkéntes ezred főparancsnoka szerepelt 1848-49-ben. 1849. május elején Kosztolányi ezredes Komáromból kitört és az osztrákokat egészen Pozsony határáig üldözte. Ennek következtében Petőcz György pozsonyi alispán elrendelte a sorozást és élelmezte a sereget, emiatt az osztrákok hadbírótság elé állították, halálra ítélték és agyonlőtték 1849. május 24-én. Kosztolányi Móric a komáromi kapituláció értelmében nem került börtönbe, de felügyelet alatt állott s visszavonultan élt Nemeskosztolányban. (Pozsony megye: 535.654-655 old. Bars megye: 420 old.)

Másik öccse Péter, aki a Balogh János ellen 1835-ben indított hűtlenségi perben szólalt fel és tagja volt a királyhoz menő felirati bizottságnak. Ellene is indult eljárás 1839. június 2-án. (Bars megye: 406-407 old.)

A 16. ízben lévő Aranka férje Platthy Jenő (Eduárd) trencsényi szolgabíró. (Kempelen: VIII. 329. old.)

22. család

A 14. ízen szereplő Károly 1845-ben szolgabíró, 1860-ban főjegyző Bars megyében. Ez utóbbinál 1861. március 5-én a tisztkarral együtt lemondott (Bars megye 422. old.).

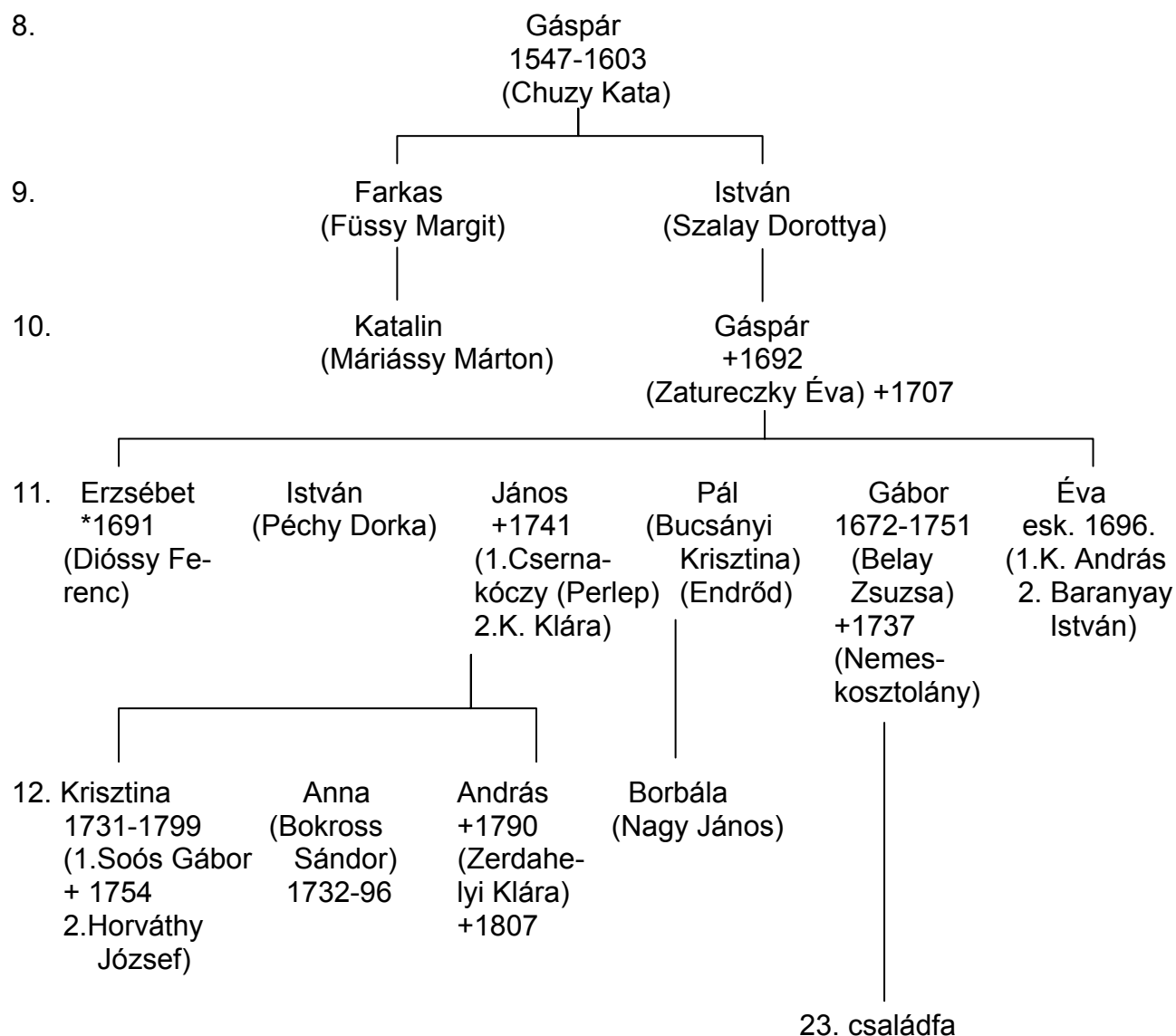
Ő mutatta be 1861. január 21-én az uralkodóhoz intézendő felirattervezetet (u.o.). 1867-ben osztálytanácsos a vallás és közoktatásügyi minisztériumban. 1870-73 a nyitrai kerület országgyűlési képviselője.

A 15. ízen szereplő Károly császári és királyi kamarás volt. Ő volt az első, aki a Belügyminisztérium által igazoltatta nemességét 1887-ben. Ugyancsak ezt követte fiának Károlynak (16. íz) igazolása 1926-ban és ez igazoltatta még két fiának Károlynak 1926-ban nemességét. Ezzel a Károllyal, mint századossal találkoztam 1926 táján Regnumban, mert annak a plébániáján laktak. Később elkerült onnét, Baján is élt. Ezredes volt az 1945-ben befejeződött háborúban. Tudtommal, mint háborús bűnöst kivégezték. Két fia Baján találkozott egészen véletlenül a futbal pályán a tolnai ág Dénesével. Amint hallottam kimentek Franciaországba s ott mérnökként élnek. Az ezredesért igen nagy kár, mert becsületes, vallásos ember volt. Ő már katolikusnak született, mert apja reverzálást adott Kugler Izabellának.

A 13. ízen szereplő Péter 1884-ben halt meg foszformérgezésben a bpti Rákosi plébánia anyakönyve szerint. (Evangélikus vallású???)

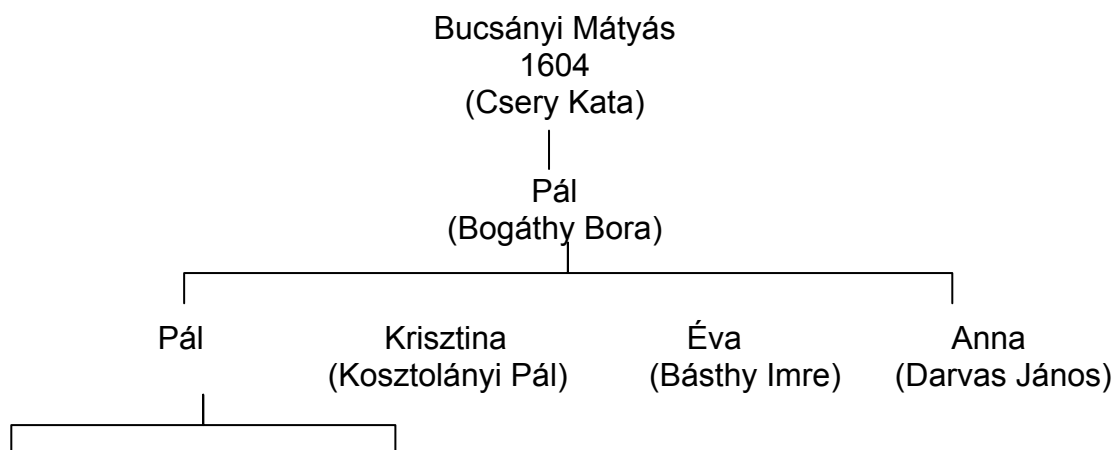
A 15. ízen szereplő Attila a bányai evangélikus egyházkerület számvevőszékének tagja. A családfán tévesen szerepel az 1883-as év halála évének. Technikus volt. Lakása Albrecht u. 6.

IV. Gáspár ága

13. családfa

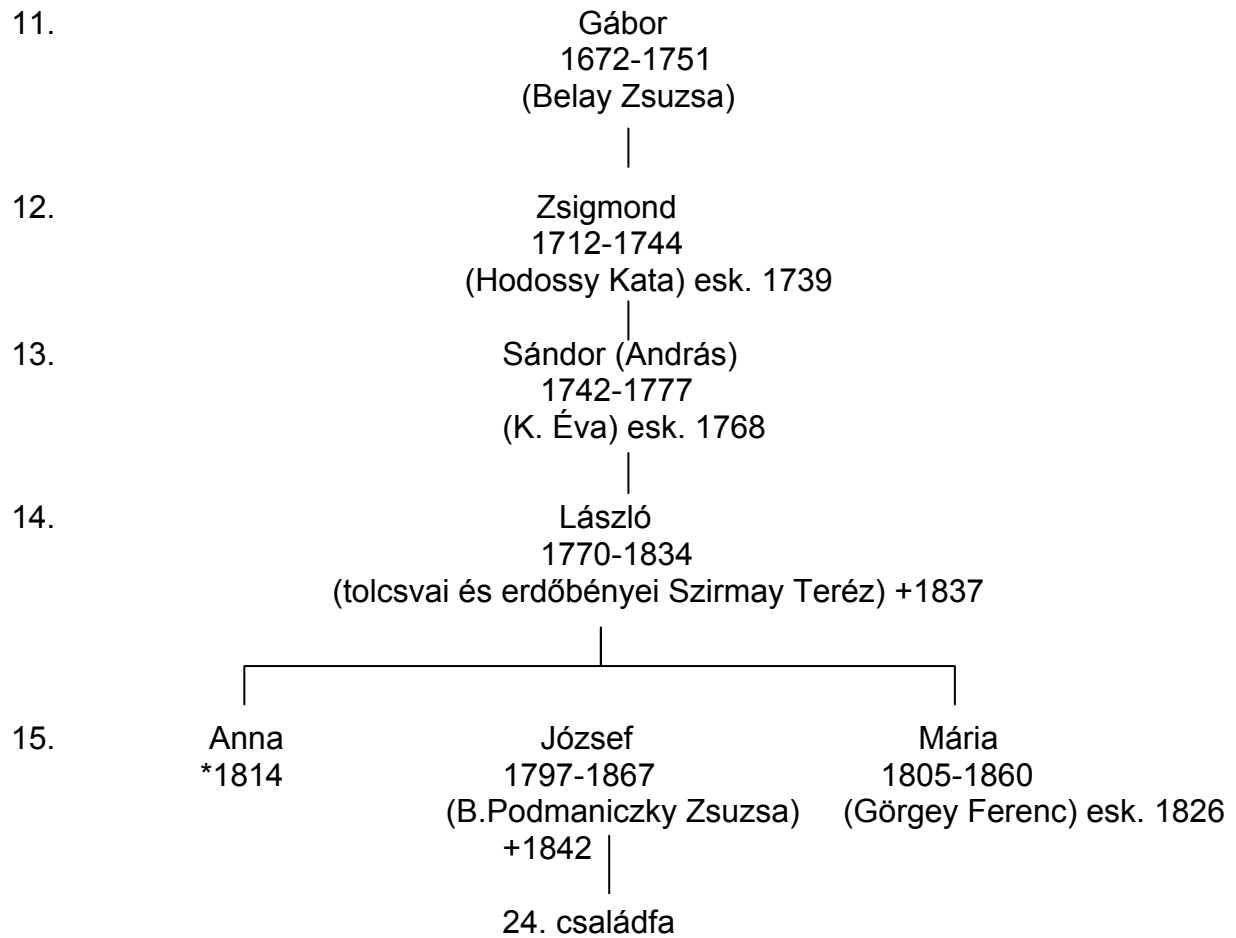
A családfa leáll a 10. ízben Katalinon, 11. ízben Erzsébeten és Éván, 12. ízben Krisztinán és Annán, valamint Borbálán, mint leányokon. Ellenben nincs meg a leszármazása a 11. ízben Istvánnak és Évának, és a 12. ízben Andrásnak.

Sándor
|
Julianna
(Petrovics
Sándorné)

Johanna
(Tomka Andrásné)

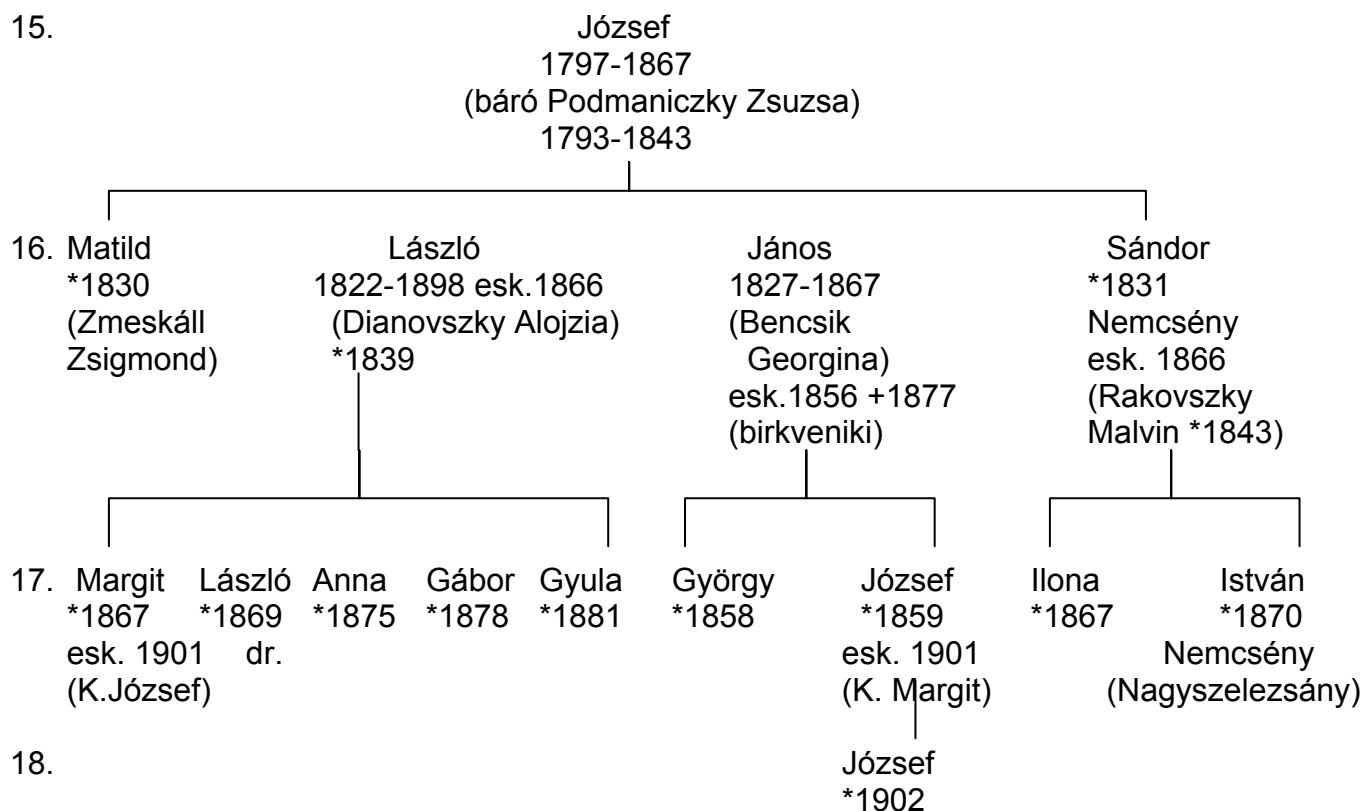
A 10. ízen szereplő Gábor feleségül vette Zatureczky Évát és ezzel a Maróthi vagyon ráeső része átment a Kosztolányiak családjába; ehhez lásd Maróthi János leszármazását e füzet 18. oldalán.

23. családfa

Valószínűleg ez az ág szerezte meg Nemcsényt (Zathureczky-Maróthi örökség) és a Bars megye monográfiája szerint a Kosztolányi család itt már megvan a 17. sz. végén, mert a kastély építésére nincs adata, de viszont azt állítja, hogy a 13. ízen szereplő Sándor (ő Andrásnak mondja) fia László átalakította, után Józsefé, majd utána Sándoré lett. Ez másképp nem magyarázható csak úgy, hogy az Andrásnak nevezett családtag Sándor nevet viselt (vagy kettős neve volt). (Bars megye 63 oldal).

1822-ben a sérelmes adórendelet miatt lemondott Bars megye egész tisztikara 1823. május 2-án Szentbenedeken. Az ügyek vezetésével megbíztak egy 12 tagból álló testületet s ezek közt van a 14. ízen szereplő Kosztolányi László (Bars megye 403. old.). Aki 1821 – 1834-ig a barsmegyei evangélikus egyház bányai kerületének a felügyelője (Bars megye 218. old.).

A 15. ízben szereplő József 1843-1868-ig (?) a bányai egyházkerület felügyelője volt.

A 15. ízben lévő László 1845-ben esküdt. A század hetvenes éveiben a vármegyei vezéregyéniségei közt van. Alispánnak jelölik, de Simonyi Simont választották meg 1872. október 23-án névszerinti szavazással 12 szótöbbséggel. (Bars megye 47-439 old.). 1876 szeptember 21-én a közigazgatási bizottság 10 tagja közé választják. (Bars megye 448. old.). 1878-ban a tisztújító választmány tagjait névszerinti szavazással választják meg, köztük van László is. 1879-ben az alispánt egyesek el akarták marasztalni a garami járás főszolgabírójának sikkasztása miatt. Szavazással felmentették, amikor is az alispán mellett szavazott ő is.

1880-ban az alispánt kijelölő bizottság tagja. (Bars megye 452-453. old.). Nyitra megye monográfiája jelzi, hogy a Nyitravölgyi Gazdasági Egyesületnek az elnöke Kosztolányi László, lehet, hogy ez őreá vagy pedig fiára László dr-ra vonatkozik. (Nyitra megye 222 old.).

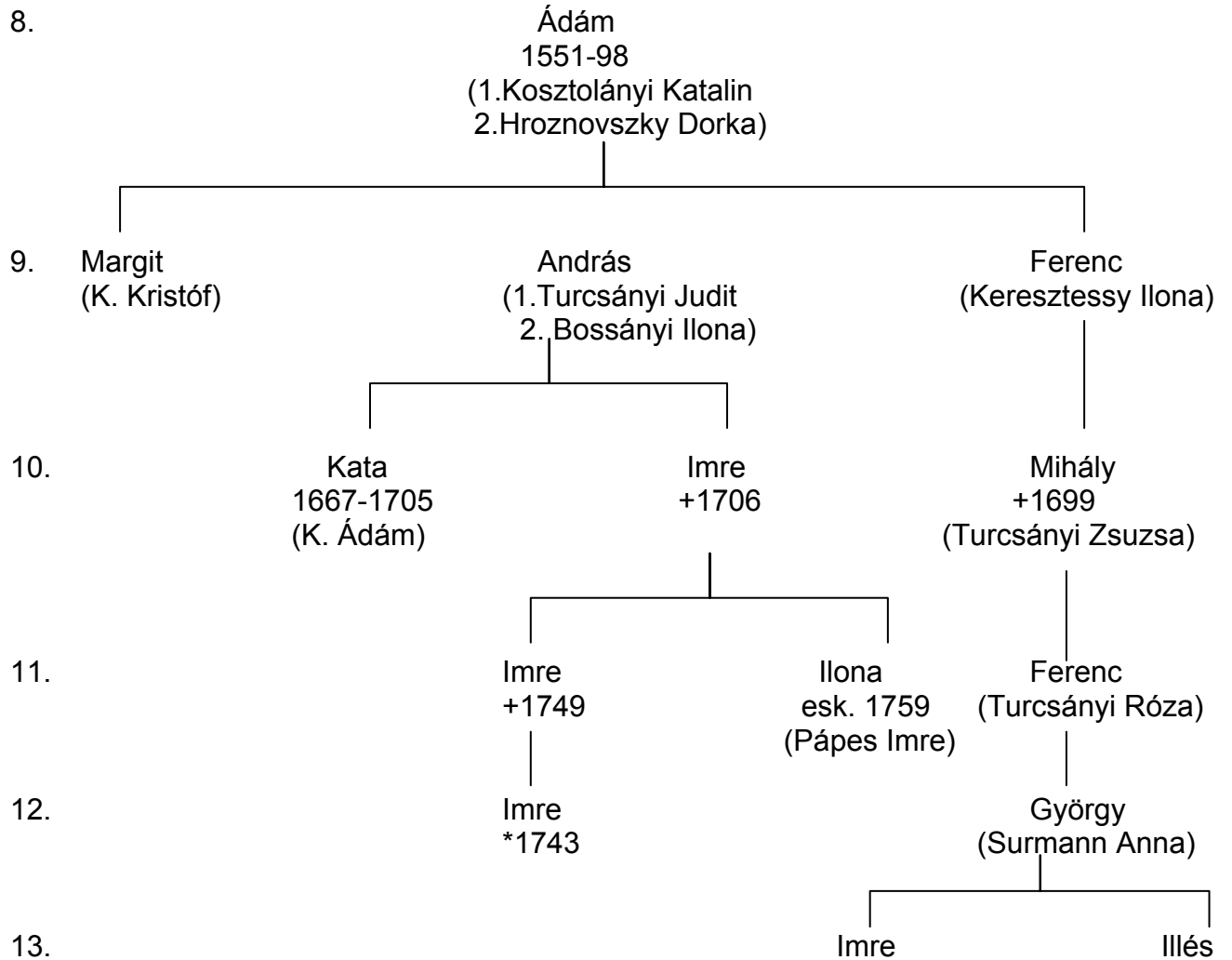
Öccse, János esküdt volt, de 1848-ban lemondott és honvédnak csapott fel (Bars megye 416. old.). Feleségének előneve cserkveniki (Nagy Iván: II. 58 old, míg a XIII. 130 oldalon györgyei és füzesmegyeri előnévvel szerepel.

László és János legkisebb öccse Sándor 1860-ban a vármegye főjegyzője (Bars megye 422. old.). 1867 április 27-én a megye 30 tagú bizottságot választ a megyei háztartás és költségvetés elkészítésére. Ennek a tagja Sándor, László bátyjával együtt. (Bars megye 429. old.). 1892-ben a koronázás 25 éves jubileumának küldöttségében helyet foglal Kosztolányi Sándor is. A küldöttség 11 tagból állott (Bars megye 488 old.). A Bars megyei evangélikus egyház bányai kerületének felügyelője 1889-től s ugyanakkor a gyámintézet elnöke (Bars megye 218. old.).

A 17. ízben szerepel Kosztolányi László dr. aki az Oszlányi Takarékpénztár igazgatósági elnöke. A pénztézet 1872-ben alakult 100 000 korona alaptőkével (Bars megye 273 old.).

A 17. ízben szereplő Kosztolányi István, aki a milleneumi bandérium tagja volt (Bars megye 497 old.) és az evangélikus egyház bányai egyház területének jegyzője (Bars megye 218 old.). Nemességét 1910-ben igazolta.

V. Ádám ága

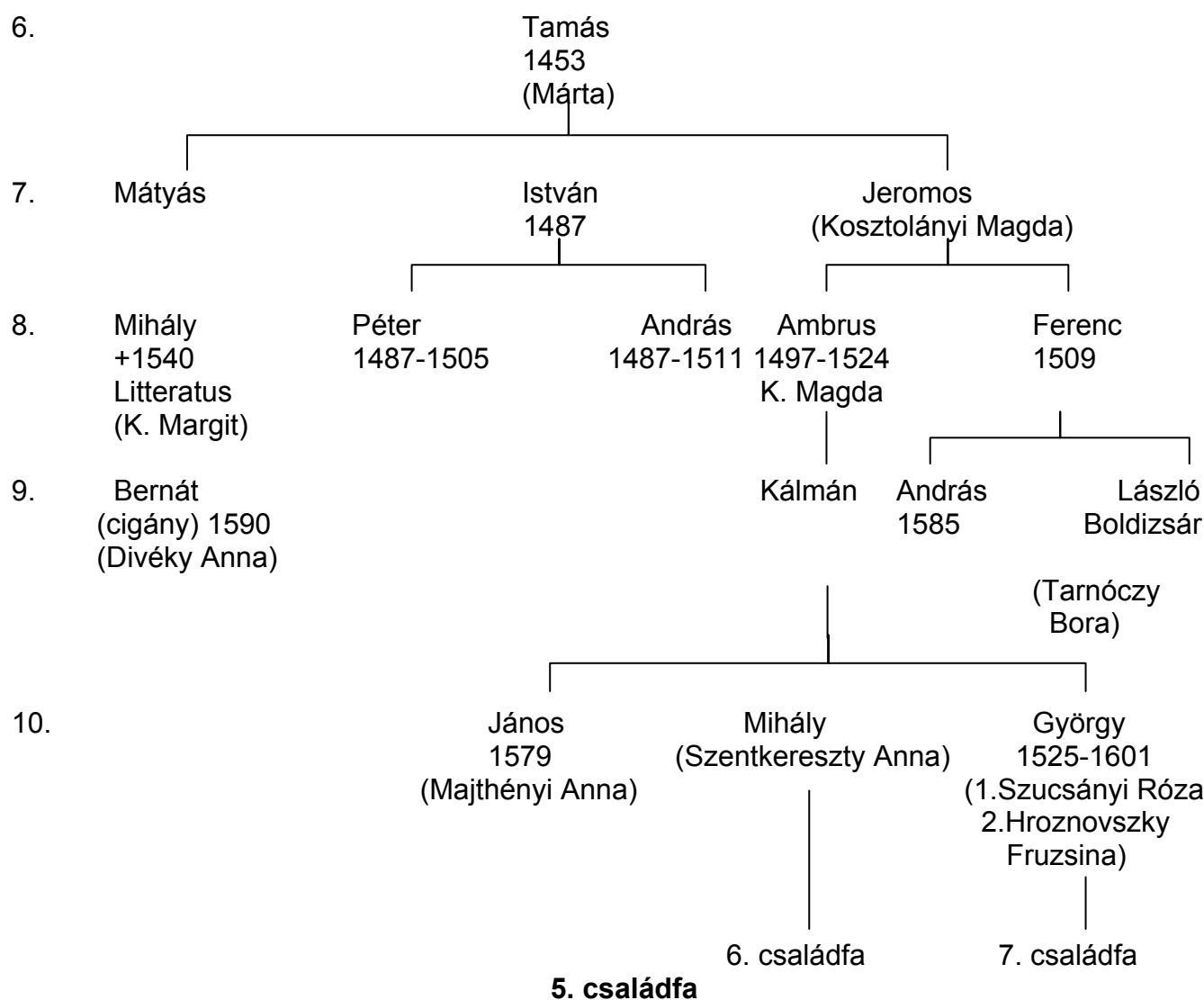

14. család

A 8. ízben szereplő Ádám 1584-ben szolgabíró.

A 9. ízben szereplő András a protestánsok befolyásos képviselője vezette el 1626-ban gróf Mansfeld svéd tábornokot Turóc-, Bars vármegyéken át Bethlen Gábor hadaihoz.

A Paska-ág története

1453-ban szerepel Kosztolányi György, nem azonos Polikárppal. Ez a Kosztolányi György szerepel 1523-ban (Nagy Iván: VI. 385 old.) és az 1550-53 közti összeírás szerint 2 ½ portiója volt (Bars megye monográfiája 379 old.). Ez a Noffriak prokurátora s kimutatja, hogy megbízói a Bossányiaktól jóhiszeműleg foglalták el a birtokot adománylevél alapján. De belátja, hogy a Bossányiaknak van igazuk s ezért megbízói nevében lemond a vitás birtokról (Szerémi: Id. mű 681 old.).

Amikor Majthényi Ráfael 1491-ben elhagyta állását –bajmóci várnagy volt- 1505-ben valószínűleg zálogjogon megszerezte Chlevenszky János és Borcsánszky Dániel felsőkameneci, kosztolányi és felsőlelőci porcióit, ennek ellentmondtak Mutynászky Gergely és Kosztolányi Ambrus (Szerémi: Id. mű 585 old.).

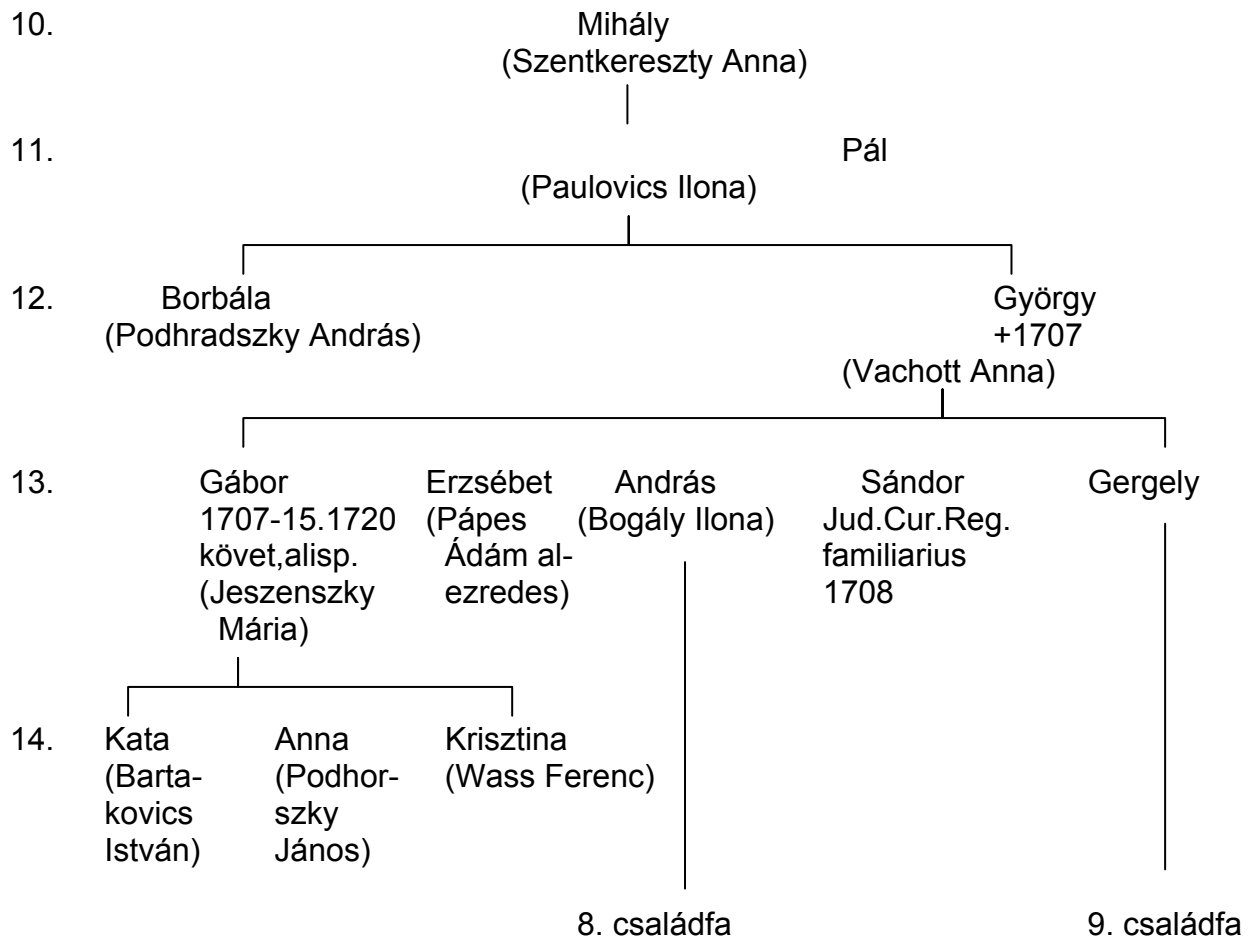
Kosztolányi Péter (vagy László) 1505-ben mint királyi ember szerepel Majthényi János és Ráfael ügyében. Ezek panaszt emeltek Nemes Thaasy Ambrus ellen a 3. családfán szereplő K. Magdolna férje ellen, hogy ennek jobbágysai, akik Kamenecen laknak, a Kesseleőkőhöz tartozó Feketeerdejükben négy juhaklot a juhász kunyhókkal együtt felgyújtották és 500 Ft. kárt okoztak. A király gamaszentbenedeki monostor emberét küldte ki az ügy megvizsgálására a homo regius-szal. Ezek megidéztek Thaasy Ambrust kosztolányi portáján a király színe elé. Thaasy leányágon bírt ott portiót a Kosztolányi család birtokán. Ezt az ügyet 108 évvel később

Majthényi László püspök újból előhossa a Kosztolányiak ellen egy határvillongási perben (Szerémi: Id. mű 617 old.).

Kosztolányi András 1511-ben szolgabíró Bars megyében, s mint ilyet a megye kiküldte, hogy vizsgálja ki Sukoródi István cserenyei két jobbágya ellen intézett támadást, amit a Majthényiak 20-30 jobbágya hajtott végre és gabonájukat szekéren elvitték. Az ügy 1516-ban még tartott, mert ekkor a budai káptalan küldte ki emberét és ekkor a tanúk közt szerepel András szolgabíró, Ádám, László és Márton nevű családtagok (Szerémi: Id. mű 651 old.).

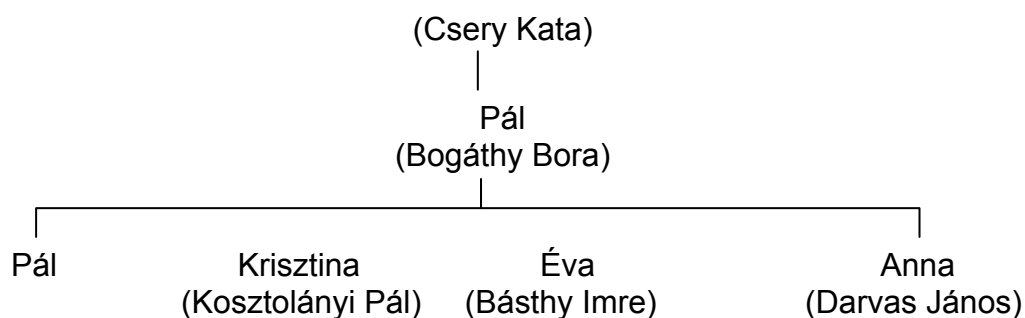
Kosztolányi Kálmán 1560-ban Bars megye esküdtje volt (Nagy Iván: VI. k. 386 old.) és az 1564-i összeírás szerint Alsókamenecen 2, Felsőkamencen 4 ½, Kosztolánon 2 ½ portája volt (Bars megye monográfiája 380 old.). Az 5. családfa több helyen nem hozza a leszármazást, ami arra utal, hogy ezek eltávoztak az ősi birtokról. Mátyás vonalán korábban szakadhatott meg a családi kapcsolat, mert csak három egymásután következő ízt hoz, oldalágakról meg egyáltalán nem tud.

Ide tartozhatik Kosztolányi Imre, aki nem található sehol sem a családfán. Az 1500-as évek körül élhetett, felesége Nádasdi Darabos Apollonia volt. Ugyancsak közelebbről nem határozható meg K. Boldizsár hovatarozása, akinek a felesége Tarnóczy Bora volt, az alsólelőczi és jezernecei családból.

6. családfa

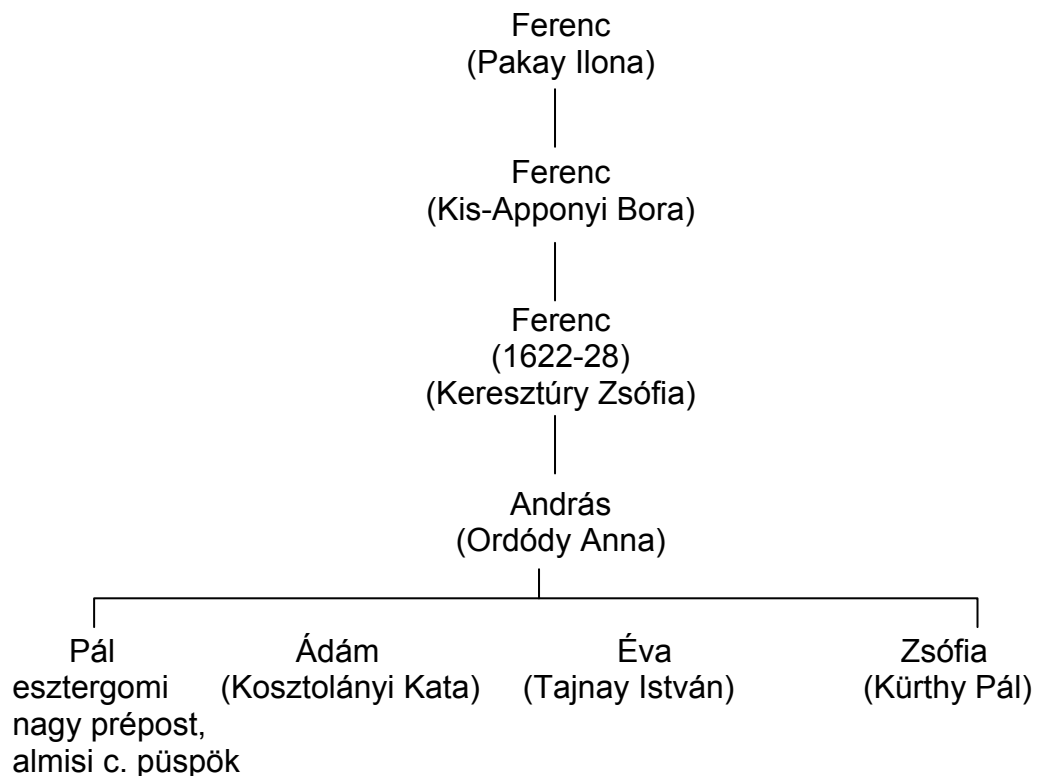
A 11. ízbeli Pálnak második (vagy első) felesége lehetett a Huntpázmán nemzetségből származó Bucsányi Krisztina, s ebből a házasságból született Borbála nevű leányuk Nagy Jánoshoz ment feleségül. (Nagy Iván: II. 247 old. VI. 386 old.) Ennek leszármazása:

Jelentős szerepet játszott a korabeli politikai életben a 13. ízbeli Kosztolányi Gábor. Részt vett az onódi gyűlésen, ahol sokan vettek részt Bars megyéből. Az elszakadási jegyzőkönyvet ő írta alá Kazy János helyettes alispánnal együtt (Bars megye: 371 old.). Országgyűlési követ volt 1712-ben és 1722-23-ban (Bars megye: 426 old.). 1719. december 19-én Kistapolcsányban tartott közgyűlésen helyettes alispánnak választották meg (Bars megye: 395. old.). Említés történik arról, hogy 1721-ben Trencsén megyében élt Kosztolányi Gábor, vajon azonos e vele, nem dönthető el (Nagy Iván: VI. 386 old.).

Felesége nagyjeszeni Jeszenszky Mária volt. E család a legrégebbi magyar családok közé tartozik, a 12. században élt névről ismert őse és a Turóc-megyei Jeszen földjének volt a birtokosa, amelyre IV. Lászlótól 1271-ben örökös adománylevelet nyert (Nagy Iván: V. 336 old.). Három leánya volt: Kata, Anna és Krisztina, így tehát vonala kihalt. Kata Bartakovich Ádám nyitrai esküdthöz ment férjhez (1720) (Nagy Iván: XIII. 101. old.).

A család: kisapponyi Bartakovichok Nyitra megyei eredetű. Ebből való Bartakovich Adalbert egri érsek 1850-1873 közt. Leszármazása:

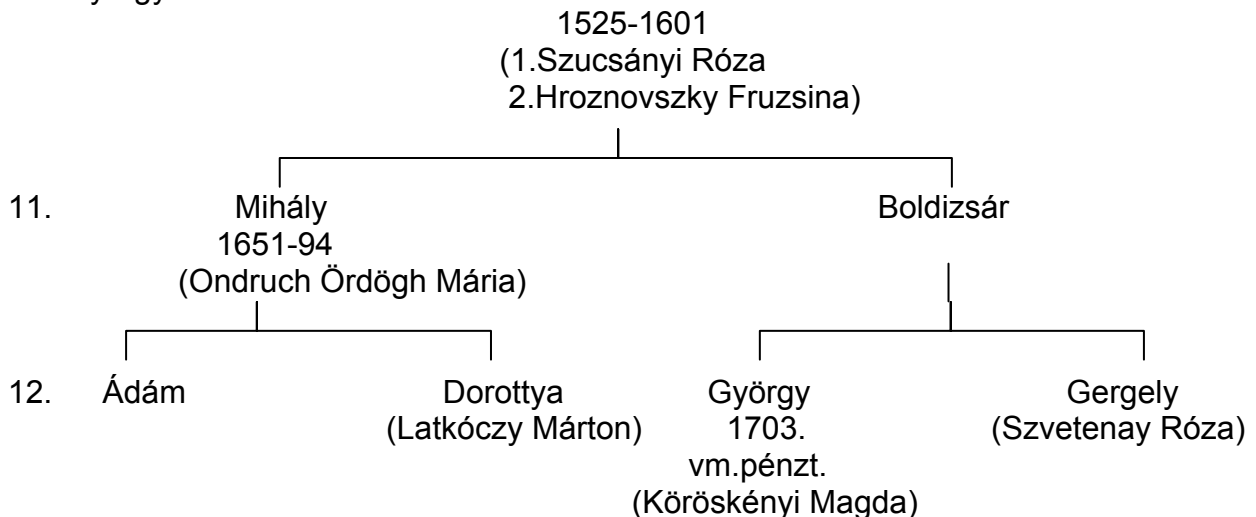
Anna férjhez ment Podhorszky Jánoshoz, aki 1755 előtt halt meg. Ez a család, podhorai és nemeskotessói Podhorszky trencsén megyei kuriális család. A Címeres levelet P. Miklós szerezte s ezt 1651-ben a vármegyében kihirdették. Trencsénből elszármaztak Nógrád megyébe. Itt P. Ferenc szolgabíró volt és ennek fia János, aki feleségül vette Kosztolányi Annát. Ez a János 1755 előtt halt meg (Nagy Iván: IX. 328 old.).

Kosztolányi Gábor harmadik leánya Krisztina, akinek első férje lehetett a családfán feltüntetett Wass Ferenc. Második férje lehetett disznói Horváthy József, akinek harmadik felesége volt. A család ősei Lóránd és Lőrinc hadi érdemeikért nyerték el 1277-ben a nemességet Horváthi és Disznós hontmegyei helységekkel együtt (Nagy Iván: V. 175 és XIII. 281 old.). Harmadik férje Gyurcsányi Imre aranyarkantyús vitéz, táblai ülnök volt (1741-47).

1747-ben Gyurcsányi Imre Mária Terézia királynőtől Arad és Zaránd vármegyékben királyi adományként kapta: Pél, Silingyia, Küjed, Karna, Felső.Ménes és Lugozó helységeket. Azonban halála miatt özvegyét, ?Kosztolányi Krisztinát és két gyermekét Jánost és Ignácot iktatta be a nagyváradi káptalan (Nagy Iván: IV. 493-494 old.). A család moysfalvi előnévvel rendelkezik, mert ebből a trencsénmegyei faluból származik.

Kosztolányi András fivére volt Gábornak. Felesége baranyai Bogády Ilona, Bogády Ádám és Kubinyi Kata leánya (Nagy Iván: II. 150 old; Kempelen: II. 289 old.) Talán ő építette a nemcsényi kastélyt, mert egyik ajtópárkányon ez a felirat olvasható: "In nomine Jesu. cur. fie. Andreas Kosztolani A. 1728 sit nomen D. benedict". A nemcsényi birtokhatárokkal sok pereskedés járt az esztergomi káptalannal. 1718-ban vizsgálat is volt, míg az ügy elintéződött azzal, hogy K. András egy telket adott át a káptalannak (Bars megye 409 old.).

10. György

7. család

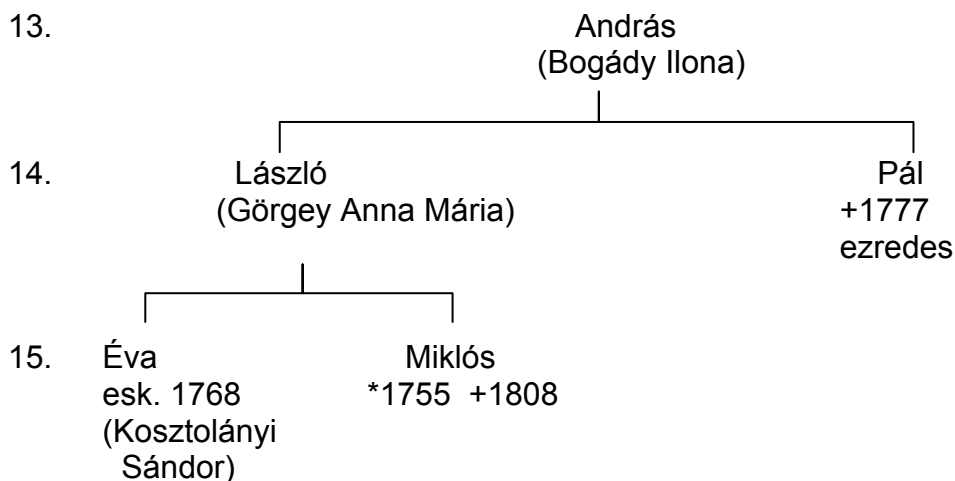
György két felesége közül az első Szucsányi Róza erdélyi családként szerepel Nagy Ivánban (X. 882 old.), de valószínű ennek felvidéki eredete, mert szlávos formája: Szucsánszky trencsénmegyei család s az erdélyi család csak 1815-tel szerepel. Második felesége Hroznovszky Fruzsina turócmegyei eredetű családból származott. A család áttelepedett Nógrád megyébe.

Mihály felesége Ördögh Mária. Ez a család azonos lesz Turóc megyében törzsökös Eördögh (Lászlófalvi) családdal, amelynek őse Othmár Pirk Lászlófalvára kapott adományt IV. Béla királytól 1250-ben. A család Turóc megyében hivatalokat viselt. Az Ondruch megkülönböztető név lehet a család neve mellett (Nagy Iván: IV. 46-48 old.).

Boldizsárról közelebbit nem lehet tudni, még azt sem, ki volt a felesége, csupán két fiát említi a családfa, de egyiket sem viszi tovább, akárcsak Mihály fiát, Ádámot. Itt három lecsontult családfa van.

A latkóci Latkóczy család Trencsén, Gömör és Nyitra megyében honos család. Törzsében teljesen magyar, adománylevele a török háborúk alatt elveszett, helyette újat kaptak, mely 1557-ben kelt.

A kereskényi Kereskényi (Köröskényi) család Hont és Nyitra megyei Kis és Nagy ill. Alsó és Felső Köröskényből származik. Első említése 1520-ban történik (Nagy Iván: VI. 215-217 old.).

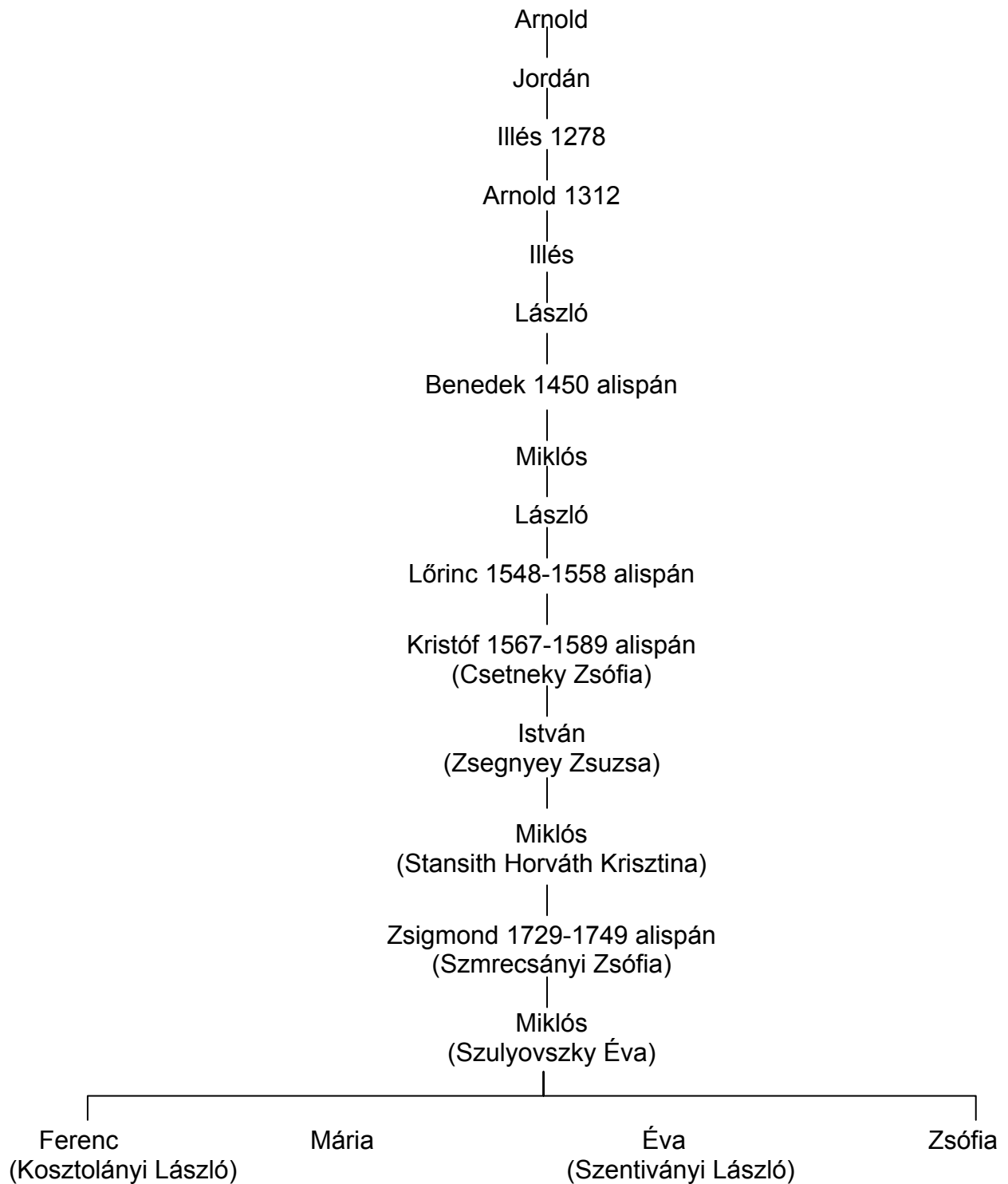

8. család

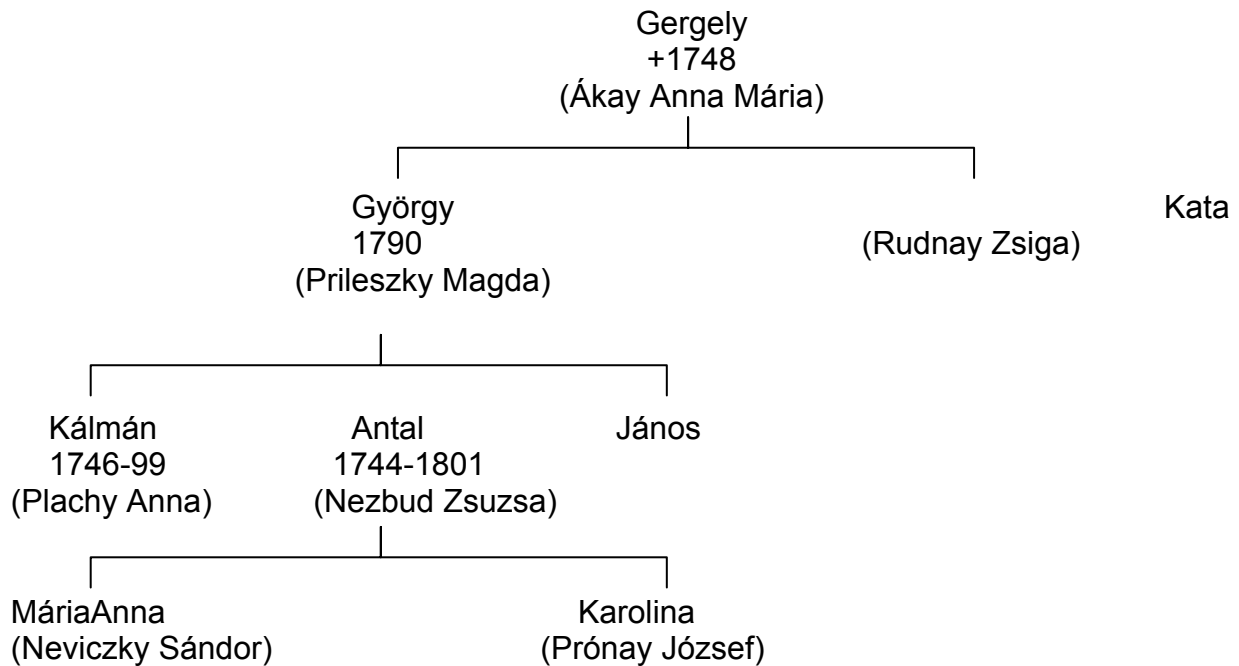
László felesége görgői és toporci Görgey Anna Mária. Szepes megye legrégebbi családjai közé tartozik. Jordán fia Illés 1278-ban kapta IV. László királytól Görgő helységet. A család tíz

alispánt adott Szepes megyének. A családból származott Görgey Artur is. Mártont pécsi püspökké nevezték ki 1807 aug. 1-én, de ugyanebben a hónapban, mielőtt még beiktatták volna aug. 23-án meghalt.

Görgey Anna Mária leszármazása:

Pál és Miklós többet nem szerepelnek a családfán utódaikkal.

9. családfa

A családfán a 13. ízen lévő Gábor és András testvére Gergely akinek két unokája, Kálmán és János nem szerepel leszármazottjaival a családfán és dédunokáiban, MáriaAnna és Karolinában kihal ágazata.

Az Ákay család Trencsénmegyei eredetű, a család tagja megyei hivatalokat viseltek, két tagjuk János (+1754) és Péter (+1766) jezsuita szerzetes volt, akik írást is hagytak maguk után. Az 1700-as évek közepén Ákay Anna harmadszor ment férjhez, amikor K. Gergely felesége lett.

K. György felesége Prileszky Magda (Kata), míg ennek nővére Teréz első férje Kosztolányi János volt, aki nem található a családfán.

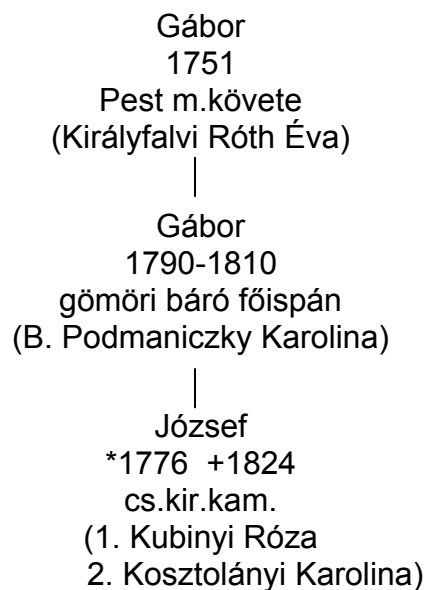
A prileszi Prileszky család Trencsén megye legrégebbi családainak egyike. Úgy látszik a Divék nemhez tartozik, mert címere azonos a Divék nem címerével. Ősei közt első helyen áll László, aki 1430-ban élt (Nagy Iván: IX. 481-486 old.).

K. Gergely leánya Kata férjhez ment Rudnay Zsigához. A Divék nemzetségből származik a rudnai és divékújfalusi Rudnay család, amelynek legkiválóbb tagja volt Rudnay Sándor hercegprímás (1760-1831).

K. Antal Gergely unokájának felesége Plachy Anna. A család eredetileg Hontmegyei, Nemes-Verbókról írják előnevüket, ahol ősi fészük volt. Címeres levelüket 1700-ban Hontmegye Selmecen tartott ülésén hirdették ki.

K. Jánosnak felesége Nezbud Zsuzsa. Trencsén megyei címerleves család. A Címerlevelet Nezbud György kapta s 1655-ben hirdették ki.

K. Karolina férje tótprónai és blatnicai Prónay József. Turóc megye ősi családjai közé tartozik. Tótprónát csere útján kapta a család 1279-ben, melyre III. Endre idején új adománylevelet kaptak 1293-ban. Családfájuk:

Ezzel a Paska-ág geneológiája befejeződik, mert a nyilvántartott családfa leányokban végződik. Azonban 12 oly eset van, ahol a férfi ág nem folytatódik. Ezek a legnagyobb valószínűség szerint eltávoztak, másutt kerestek megélhetést s így megszakadt a családdal való összeköttetés. Nem jegyezték fel őket többé, idegeneknek számítanak s ezek nem is tudják írásban bizonyítani származásukat, csak legfeljebb a hagyomány él.